

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

**Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu**

Data przeprowadzenia wizytacji: **20-21.10.2020**

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	6
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	40
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	44
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	48
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	50
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	52
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	55
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	58
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	61
1. Załączniki:	62
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	62

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Ariadna Strugielska, członek PKA,
2. mgr Joann Śledzik, ekspert PKA ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
3. lic. Jakub Bator, ekspert PKA ds. studenckich
4. mgr inż. Agnieszka Kaczmarek-Kacprzak, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Oceny kierunku filologia Instytutu Humanistycznego (IH) Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu (PWSTE) dokonano z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. W związku z sytuacją epidemiczną i ogłoszeniem *lockdownu* wizytacja została przesunięta na czwarty kwartał 2020 roku. Wizytację przygotowano i przeprowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą, przy czym odbyła się ona z wykorzystaniem technik komunikowania się na odległość. Podczas wizytacji zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) odbył spotkania:

- z przedstawicielami władz Uczelni i z władzami Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów,
- z autorami raportu samooceny i z osobami odpowiedzialnymi za zapewnienie jakości kształcenia,
- ze studentami ocenianego kierunku w tym z samorządem studenckim,
- z pracownikami ocenianego kierunku,
- z uczelnianym opiekunem praktyk zawodowych i instytutowym opiekunem praktyk dla kierunku filologia,
- z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego,
- z przedstawicielem działu obsługi studenta,
- z przedstawicielem Rady Pracodawców Instytutu Humanistycznego,
- z kierownikiem działu współpracy międzynarodowej,
- z pełnomocnikiem ds. osób niepełnosprawnych, z terapeutą Podkarpackiego Centrum Badań, Diagnostyki i Terapii w PWSTE,

ZO PKA dokonał oceny prac dyplomowych i przejściowych oraz przedłożonej dokumentacji. Zweryfikowano stan infrastruktury PWSTE dostępnej dla studentów kierunku filologia za pomocą wirtualnego spaceru oraz przedłożonej dokumentacji uzupełnionej o spotkanie z kierownikiem biblioteki. ZO PKA dokonał hospitacji wybranych zajęć. Ocena, jest kolejną oceną programową PKA. Uchwałą nr 541/2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 4 września 2014 r. wydało ocenę pozytywną na ocenianym kierunku filologia, wówczas o profilu ogólnoakademickim.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	– językoznawstwo 70% ECTS (85% w przypadku ścieżki kształcenia przygotowującej do zawodu nauczyciela) – literaturoznawstwo 30% ECTS (15% jw.) lub (inne miejsce programu studiów) – językoznawstwo 74,6% – literaturoznawstwo 25,4%
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Zajęcia specjalistyczne A – 730 h/45 ECTS Zajęcia specjalistyczne B – 730 h/40 ECTS
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Zajęcia specjalistyczne A: języki specjalistyczne w pracy konsultanta językowego Zajęcia specjalistyczne B: specjalizacja nauczycielska z elementami języków specjalistycznych
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	75	nie dotyczy
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	od 2425h do 2605 h (w zależności od specjalności)	nie dotyczy
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	od 146 do 149 ECTS (w zależności od specjalności)	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	138 ECTS	nie dotyczy
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	64 ECTS	nie dotyczy

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia zakłada przygotowanie studentów w zakresie posługiwania się językiem angielskim na poziomie natywnym, jak również “dobrowolne i aktywne obracanie się w szerokorozumianym kręgu kultury anglosaskiej”. Zakłada ona jednocześnie przygotowanie studentów do pracy głównie na potrzeby gospodarki i oświaty w regionie (zgodnie z adresowaną i opublikowaną na stronach internetowych uczelni ofertą dla kandydatów na studia) jako:

- nauczyciel języka angielskiego w przedszkolach i szkołach podstawowych,
- w administracji rządowej i samorządowej,
- w firmach, działających na rynkach międzynarodowych,
- jako pracownik służb celnych, straży granicznej oraz w organizacjach pozarządowych,
- jako pracownik branży turystycznej,
- jako redaktor lub adiustator w wydawnictwach i instytucjach kulturalnych,
- w sektorze usług – jako asystent językowej obsługi instytucji.

Zawodowe przygotowanie do wyżej wskazanego rynku pracy prowadzone jest w ramach dwóch specjalizacji: 1) nauczycielskiej z elementami języków specjalistycznych i 2) języki specjalistyczne w pracy konsultanta językowego, przy czym uczelnia nie wyjaśnia kim jest konsultant językowy. Cele kształcenia na kierunku zakładają stopniowe wyposażanie każdego absolwenta w kompetencje w zakresie języka angielskiego na poziomie biegłości C1 ESOKJ oraz wybranego drugiego języka na poziomie biegłości B2 ESOKJ oraz w operacyjną wiedzę o kulturze anglosaskiej. Koncepcja kształcenia łącząca komunikacyjne umiejętności w zakresie dwóch języków obcych osadzone w kontekście realioznawczym krajów angielskiego obszaru językowego nie odwołuje się zatem wprost do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek i które stanowią dwa filary kształcenia filologicznego, wyznaczone bezpośrednio przez zakres denotacyjny pojęcia “filologia”. **Rekomenduje się** bezpośrednie odwołanie w koncepcji kształcenia do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek. Ważnym celem kształcenia na kierunku jest rozwój umiejętności i kompetencji społecznych przydatnych na rynku pracy, przy czym, jak już zauważono powyżej, Uczelnia nieprecyzyjnie definiuje cele kształcenia w tym obszarze. W koncepcji kształcenia wskazano bowiem dwie grupy zawodowe: nauczycieli oraz konsultantów językowych, podając jednocześnie niedookreślony zestaw innych zawodów. **Rekomenduje się** zatem wyraźne wskazanie w koncepcji kształcenia zamkniętego wykazu zawodów, do wykonywania których przygotowuje kierunek.

Mimo braku precyzji, koncepcja kształcenia na kierunku filologia jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni poprzez nacisk na kształcenie studentów, zwłaszcza tych wywodzących się regionu Podkarpacia, w sposób uwzględniający potrzeby współczesnej gospodarki i społeczeństwa, w tym w szczególności potrzeby lokalnego rynku pracy. Dwa główne obszary strategiczne dla rozwoju Uczelni, do których wprost nawiązuje koncepcja kształcenia na kierunku, to rozwój kompetencji językowych studentów, które umożliwią absolwentom kierunku znalezienie pracy w szeroko pojmowanym

sektorze biznesowym oraz wykształcenie absolwentów gotowych do podjęcia pracy w charakterze nauczyciela języka angielskiego w przedszkolu i szkole podstawowej.

W programie studiów w tabeli 1.2. "Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny" podano, że procentowy udział dyscyplin naukowych w liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku powiązana jest z wybraną ścieżką specjalizacyjną i jest inny dla ścieżki A i B, natomiast tabela w punkcie 4 programu studiów podaje informacje odnoszące się do całości programu studiów – językoznawstwo 74,6% i literaturoznawstwo 25,4%. Zgodnie z art. 53 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.) do dyscyplin naukowych przyporządkowywany jest cały kierunek studiów, a nie prowadzone na nim ścieżki kształcenia. Dotyczy to także wynikającego z § 3 pkt 4 rozporządzenia MNiSW z dnia 27 września 2018 r w sprawie studiów (Dz.U. 2018, poz. 2018, z późn. zm.) obowiązku wskazania procentowego udziału dyscyplin naukowych w liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów. Nieprawidłowo więc dokonano przyporządkowania do dyscyplin naukowych jednocześnie w odniesieniu do prowadzonych specjalizacji, jak i całości programu studiów.

Mimo niekonsekwentnego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, cele kształcenia mieszczą się w tych dyscyplinach w sposób implicytny, ponieważ koncepcja zakłada kształcenie filologiczne, które z definicji obejmuje badania nad językiem i literaturą jakiegoś narodu i kręgu cywilizacyjnego. Tak więc przyporządkowanie kierunku o nazwie "filologia" do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo jest właściwe, gdyż koreluje z zakresem denotacyjnym pojęcia "filologia". W przypadku ocenianego kierunku to formalne przyporządkowanie nie znajduje jednak uzasadnienia przyporządkowaniu merytorycznym, co uwidacznia się w treściach programowych (o czym szerzej w kryterium 2) oraz w procesie dyplomowania (o czym szerzej w kryterium 3). W tym sensie nazwa kierunku nie odpowiada zakresowi denotacyjnemu pojęcia "filologia".

Koncepcja kształcenia nie w pełni uwzględnia postęp w obszarach działalności zawodowej nauczycieli języków obcych lub konsultantów językowych. Odnosi się ona natomiast do kompetencji kluczowych, takich jak umiejętność komunikowania się w języku obcym czy też funkcjonowania w środowisku międzynarodowym w oparciu o zasady tolerancji i pogłębioną refleksję kulturową. **Rekomenduje się** zatem uwzględnienie w koncepcji kształcenia postępu w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku.

W założeniach koncepcja kształcenia na kierunku filologia jest zorientowana na potrzeby zawodowego rynku pracy poprzez kształcenie specjalizacyjne w ramach modułów dedykowanych przyszłym nauczycielom języka obcego lub konsultantom językowym. Koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie jest jednak zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, ponieważ nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSW z dn. 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019, poz. 1450), które te potrzeby definiuje. Zgodnie punktem 1.3. załącznika 1 do tego rozporządzenia określającym standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu nie ma on zastosowania do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III). Jednocześnie w punkcie 1.4. tego załącznika wskazuje się, odpowiednie kształcenie jest prowadzone jako studia I stopnia i studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku, którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu. Zapis ten

wyraźnie wskazuje, że aby uzyskać kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela należy uzyskać tytuł zawodowy magistra w ramach jednolitych studiów magisterskich lub studiów pierwszego i drugiego stopnia. Uczelnia prowadząc tylko studia I stopnia nie realizuje pełnego standardu kształcenia nauczycieli – robi to tylko w odniesieniu do kształcenia na poziomie szkoły podstawowej – i nie może nadawać kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu nauczyciela. Kwalifikacje te absolwenci uczelni zdobędą po ukończeniu w innej uczelni studiów II stopnia na kierunku, którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu oraz uzupełniają kształcenie w zakresie realizacji standardu kształcenia nauczycieli w odniesieniu do szkół ponadpodstawowych. **Rekomenduje się** więc podjęcie współpracy z uczelnią prowadzącą odpowiednie studia II stopnia, w wyniku której koncepcja kształcenia i program specjalizacji nauczycielskiej prowadzonej na kierunku filologia w PWSTE w Jarosławiu umożliwi jej absolwentom uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela bez wyznaczania różnic programowych.

Koncepcja kształcenia, która opiera się na rozwoju umiejętności komunikacyjnych w zakresie ogólnego (codziennego) języka angielskiego, powiązana, w ramach wybranej specjalności, z kształceniem nauczycieli do przedszkoli i szkół podstawowych lub nieprecyzyjnie zdefiniowanych konsultantów językowych nie wynika z rzeczywistych konsultacji przeprowadzonych z interesariuszami zewnętrznymi lecz jest wynikiem interpretacji przez Uczelnię wybranych elementów strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020, na przykład w odniesieniu do wzrostu znaczenia tzw. kompetencji kluczowych, w tym językowych.

Pewien wpływ na koncepcję kształcenia mają natomiast interesariusze wewnętrzni, zarówno nauczyciele akademicy jak i studenci, których sugestie implementowano do programu studiów, zarówno w odniesieniu do celów kształcenia, jak i jego form oraz treści. Wpływ ten zauważalny jest, na przykład, w obszarze nauczycielskiej ścieżki specjalizacyjnej, do której, na życzenie studentów, wprowadzono elementy języków specjalistycznych. Z kolei sugestie kadry zostały wykorzystane podczas wprowadzania zmian w module przedmiotów praktyczna nauka języka angielskiego (PNJA). Koncepcja kształcenia ulega modyfikacjom w sposób punktowy, co powoduje, że zmiany wprowadzane są w obrębie danego elementu koncepcji kształcenia, bez należytej refleksji nad ich skutkami dla całości programu studiów. **Rekomenduje się** zatem przeprowadzenie pogłębionych, kompleksowych konsultacji dotyczących koncepcji kształcenia, w które włączeni zostaną pracownicy i studenci kierunku oraz interesariusze zewnętrzni, i uwzględnienie wniosków z nich wynikających w (re-)definiowaniu celów kształcenia na kierunku.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, które przyjęto dla kierunku. Koncepcja kształcenia zakłada bowiem zdobycie przez absolwentów specjalistycznych umiejętności zawodowych, powiązanych z odrębnymi modułami: nauczycielskim lub konsultanckim, podczas gdy efekty uczenia się charakterystyczne dla przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela umieszczono w katalogu efektów kierunkowych, tworząc tym samym alternatywny zestaw efektów osiągniętych tylko przez część studentów. Tymczasem ogólne efekty sformułowane dla kierunku

powinni osiągnąć wszyscy studenci, bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia. Jednocześnie nie sformułowano efektów uczenia się charakterystycznych dla zawodu konsultant językowy, co skutkuje tym, że nie został zdefiniowany katalog wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla tej działalności zawodowej.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są całkowicie zgodne z profilem praktycznym, gdyż nie uwzględniają w pełni charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji: P6S_KK, P6S_KO i P6S_KR, pomijając tak istotne dla profilu praktycznego aspekty jak: "gotowość do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; dbałość o dorobek i tradycje zawodu, wypełnianie zobowiązań społecznych, współorganizowanie działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowanie działań na rzecz interesu publicznego oraz gotowość do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy". Kolejnym przykładem niezgodności efektów uczenia się z profilem praktycznym jest sposób aplikacji charakterystyki P6S_WG w części dotyczącej zastosowania praktycznego wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej. Chociaż efekty kierunkowe K_W01, K_W02, K_W03 zostały określone prawidłowo i mówią o wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej zorientowanej na jej zastosowania praktyczne w działalności zawodowej filologa, w wielu powiązanych kartach zajęć umieszczono efekty uczenia się odnoszące się do wiedzy stricte akademickiej. Przykłady zajęć wraz z nieprawidłowo sformułowanymi, czyli nie odnoszącymi się do praktycznego wymiaru kształcenia na kierunku, efektami uczenia się podano poniżej:

- *gramatyka opisowa (morfologia i składania)*: "student ma uporządkowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą morfologii języka angielskiego"; "student ma uporządkowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą składni języka angielskiego"; "student zna podstawową terminologię z zakresu składni języka angielskiego",
- *wstęp do literaturoznawstwa*: "student zna podstawową terminologię i kategoryzuje najważniejsze pojęcia teorii literatury",
- *historia literatury anglojęzycznej z elementami historii WB i USA*: "student zna podstawowe fakty, autorów i zjawiska literackie w literaturze angielskiej i amerykańskiej oraz teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi".

Efekty uczenia się nie w pełni odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na przykład, efekty K_W01, K_W02, K_W03, przewidują, że absolwent wykazuje się znajomością podstawowej wiedzy i terminologii filologicznej, podczas gdy charakterystyki PRK dla poziomu 6. przewidują stopień zaawansowany.

Efekty uczenia się dla kierunku nie są specyficzne dla dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, gdyż nie odwołują się wprost do faktów, obiektów i zjawisk językoznawczych i literaturoznawczych oraz dotyczących ich metod i teorii, nawiązując do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo jedynie w sposób implicytny, np.: K_W02: "zna podstawową terminologię z zakresu dyscyplin tworzących kierunek filologii, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa", K_W04: "ma podstawową wiedzę i orientację z zakresu metodologii, reguł i tradycji funkcjonujących w instytucjach związanych z działalnością zawodową filologa". Wynikiem tego niespecyficznego określenia dyscyplin na poziomie efektów kierunkowych jest ich dalsze rozmycie na poziomie efektów modułowych, szczególnie wyraźne w przypadku zajęć w bloku *praktycznej nauki języka angielskiego (PNJA)*. W kartach tych zajęć

umieszczono bowiem szereg efektów, na przykład: "zna słownictwo związane z omawianymi blokami tematycznymi i rozumie jego praktyczne zastosowanie w praktyce na poziomie C1" (*PNJA: mówienie*), "zna podstawowe metody i reguły szybkiego czytania w języku angielskim" (*PNJA: czytanie*), które dotyczą operacyjnej wiedzy językowej, charakterystycznej dla kursów lektoratowych, a nie dyscypliny naukowej językoznawstwo. Jednocześnie nieprawidłowo powiązано te efekty w efektami kierunkowymi: W_01-W_03, dotyczącymi wiedzy przedmiotowej i metodologicznej w dyscyplinie językoznawstwo.

Również efekty uczenia się w kategorii umiejętności nie są w pełni specyficzne dla dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, gdyż sformułowane są w sposób ogólnikowy, nie wiążący wprost wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej z jej wykorzystaniem. Na przykład, efekt K_U01: "potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, wybierać i wykorzystywać informacje z użyciem źródeł tradycyjnych i elektronicznych do realizacji typowych działań zawodowych filologa" nie precyzuje ani o jakie źródła chodzi - językoznawcze czy literaturoznawcze - ani jak należy interpretować "typowe działania filologa". Podobnie, efekt K_U02: "umie interpretować teksty o tematyce ogólnej i specjalistycznej oraz wykorzystywać podstawowe metody ich krytycznej analizy" nie określa czy chodzi o językoznawcze czy też może literaturoznawcze metody analizy. Brak precyzji w definiowaniu efektów kierunkowych nieuchronnie przekłada się na podobne nieprawidłowości na poziomie kart przedmiotów, gdzie na przykład, efekt K_U02 zostaje uszczegółowiony w sylabusie *PNJA: czytanie B2* jako umiejętność interpretacji tekstów dotyczących wakacji, zdrowia czy żywienia, do których analizy zdecydowanie nie znajdują zastosowania umiejętności specyficzne dla dyscyplin naukowych językoznawstwo lub literaturoznawstwo.

Odrębnym problemem jest fakt, że efekty uczenia się nie odzwierciedlają dominującej roli językoznawstwa, zadeklarowanej przez Uczelnię jako dyscyplina wiodąca, gdyż kierunkowe efekty uczenia się zostały w sposób symetryczny powiązane, lub implicytnie powiązane, z obiema dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, co dobrze ilustrują efekty K_W02: "zna podstawową terminologię z zakresu dyscyplin tworzących kierunek filologii, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa" i K_W03: "ma uporządkowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą wybranej problematyki językoznawstwa i literaturoznawstwa zorientowaną na zastosowanie praktyczne".

Efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w zakresie dyscypliny językoznawstwo, uwzględniając elementy socjolingwistyki, stylistyki oraz lingwistyki kognitywnej. Odnoszą się również częściowo, szczególnie w kartach zajęć specjalizacyjnych, do zastosowania tej wiedzy w obszarach działalności zawodowej nauczycieli lub konsultantów językowych, zgodnie ze stanem praktyki w tych obszarach działalności gospodarczej. Wyjątkiem są tu efekty uczenia się w karcie zajęć *seminarium dyplomowe*, które nie odzwierciedlają praktycznego i ukierunkowanego na działalność zawodową profilu kształcenia na kierunku, ponieważ nie łączą się z działalnością zawodową nauczycieli lub konsultantów językowych, o czym szerzej w kryterium 3.

Efekty uczenia się w dyscyplinie literaturoznawstwo nie uwypuklają aktualnego stanu wiedzy literaturoznawczej i jej zastosowań, ograniczając się do sformułowań ogólnikowych, np.: "student zna podstawową terminologię i kategoryzuje najważniejsze pojęcia teorii literatury" lub "student zna podstawowe fakty, autorów i zjawiska literackie w literaturze angielskiej i amerykańskiej oraz teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi". **Rekomenduje się** zatem sformułowanie efektów w dyscyplinie literaturoznawstwo w sposób odzwierciedlający aktualny stan wiedzy w tej dyscyplinie.

Efekty uczenia się w dyscyplinie literaturoznawstwo nie odzwierciedlają praktycznego i ukierunkowanego na działalność zawodową profilu kształcenia na kierunku, ponieważ nie łączą się z działalnością zawodową nauczycieli lub konsultantów językowych, na przykład poprzez efekty uczenia się powiązane, odpowiednio, z nauczaniem literatury i tłumaczeniami literackimi.

Rekomenduje się powiązanie efektów uczenia się w dyscyplinie literaturoznawstwo z ukierunkowanym na działalność zawodową kształceniem na kierunku.

Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności umiejętności komunikowania się w języku obcym - kierunkowym na poziomie C1 ESOKJ oraz niekierunkowym (niemieckim) na poziomie B2 ESOKJ, przy czym nie wszystkie efekty dotyczące umiejętności komunikacyjnych są sformułowane w sposób specyficzny, np.: efekt K_U15: "umie samodzielnie przygotować i przedstawić wystąpienie ustne w wybranym języku na wybrany temat na podstawie materiałów źródłowych" nie określa o który z tych języków chodzi.

Podobnie ogólnikowo sformułowano efekty uczenia się dotyczące umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych właściwych dla działalności zawodowej nauczycieli lub konsultantów językowych, np. K_U03: "potrafi korzystać ze szkoleń dostępnych w formie e-learningu", K_U18: "potrafi dzielić się zdobytą wiedzą", K_K05: "wykazuje postawę etyczną właściwą wykonywanej pracy".

Rekomenduje się zatem precyzyjne sformułowanie efektów uczenia się dotyczących komunikacji w języku obcym oraz umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych właściwych dla działalności zawodowej, do której prowadzi kształcenie na kierunku.

Sposób formułowania efektów uczenia się nie umożliwia stworzenia w pełni rzetelnego systemu ich weryfikacji. Po pierwsze, przeszkodą w stworzeniu skutecznego systemu weryfikacji efektów uczenia się jest wspomniane już niejasne, często implicytne, odniesienie do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek, np.: K_W02: „zna podstawową terminologię z zakresu dyscyplin tworzących kierunek filologii, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa”, gdzie nie powiedziano wprost o jakie dyscypliny chodzi. Kolejnym problemem jest fakt, że efekty uczenia się są często zbudowane piętrowo, łącząc szereg nie dających się objąć jedną oceną kompetencji, co ilustrują następujące przykłady: K_U14: "umie przygotować typowe prace pisemne w wybranym języku o charakterze ogólnym odnoszących się do różnych dziedzin życia, dotyczących zagadnień specjalistycznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych a także różnych źródeł" (nierealne jest jednoczesne przygotowywanie opracowań ogólnych i specjalistycznych); K_U12: "potrafi argumentować własne tezy jak i tezy innych autorów oraz potrafi formułować wnioski; potrafi rozpoznawać własne błędy logiczne i merytoryczne oraz dokonywać ich korekty" (niemożliwe jest objąć jedną oceną umiejętności argumentowania i korekty błędów).

Podobne, a często nawet bardziej złożone, efekty uczenia się znajdują się w kartach zajęć, np.: *PNJA: pisanie - B1*: "Student potrafi konstruować wypowiedzi ustne i pisemne poprawne pod względem językowym o charakterze ogólnym odnoszących się do różnych dziedzin życia; brać udział w debacie, argumentować własne tezy jak i tezy innych autorów, formułować wnioski, rozpoznawać własne błędy logiczne i merytoryczne oraz dokonywać ich korekty, posługując się językiem obcym na poziomie B1". Innym przykładem niezrozumiałego efektu uczenia się jest efekt U_02: "student porozumiewa się płynnie i spontanicznie w języku niemieckim, stosując słownictwo i konstrukcje gramatyczne odpowiednio do poziomu B1/B2 według ESOKJ" w sylabusie zajęć z języka niemieckiego, który zakłada,

że student jest jednocześnie na poziomach B1 i B2 (w zakresie gramatyki i leksyki) oraz C1 (w zakresie umiejętności komunikacyjnych, które pozwalają na mu na płynność i spontanizność).

Równie niejasne jest odniesienie w kierunkowych efektach uczenia się do obszarów działalności zawodowej charakterystycznej dla kierunku. Uczelnia używa ogólnikowego sformułowania „działalność zawodowa filologa”, które nie prowadzi do jednoznacznych interpretacji, w tym w szczególności czytelnego powiązania z działalnością zawodową nauczycieli i konsultantów. Co więcej, tego typu sformułowanie może sugerować działalność zawodową w obszarze akademickim, która z powodzeniem przecież prowadzona jest przez filologów.

Zdarza się, że efekty uczenia się w kategorii kompetencji społecznych opisują umiejętności. Na przykład, w sylabusie zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego – Mówienie* (poziomy od B1 do C1), w kategorii kompetencji społecznych umieszczono następujące efekty uczenia się: K01: "formułując wypowiedzi ustne opiera się na wybranych materiałach źródłowych wykazując się krytycznym myśleniem w trakcie ich selekcji, wypowiedzi nie mają charakteru odtwórczego i zawierają elementy związane z różnymi obszarami kulturowymi, przy czym spełniają wymogi dla poziomu B1 (B2 lub C1)", K02: „konstruuje wypowiedzi ustne wykorzystując oryginalne materiały źródłowe w języku angielskim na poziomie B1 (B2 lub C1)".

W następstwie dokonanej analizy oraz wyżej przedstawionych wniosków zespół oceniający **rekomenduje** formułowanie efektów uczenia się (kierunkowych i przedmiotowych):

- w sposób odpowiadający jednej z trzech kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne,
- w odniesieniu do spójnych kompetencji, dających się objąć wspólną oceną,
- w sposób niepoddający się różnym interpretacjom.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są zgodne z koncepcją kształcenia, ponieważ zakładają przygotowanie absolwenta w zakresie kompetencji nauczyciela w średnich szkołach ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz w kształceniu ustawicznym; nie są też one zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli, ponieważ zakładają przygotowanie absolwenta do nauczania języka obcego w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia wpisują się w strategię i misję Uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, nie odnosząc się jednak do nich w sposób bezpośredni. Kierunek został jednak przyporządkowany do dyscyplin naukowych niezgodnie z formalnymi wymaganiami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ponieważ zrobiono to w sposób dualny: wskazując procentowe przyporządkowanie do efektów uczenia się do dyscyplin naukowych dla całego kierunku i prowadzonych na nim specjalności. Koncepcja kształcenia nie w pełni uwzględnia postęp w działalności nauczycieli języków obcych i konsultantów językowych odnosząc się jedynie do kluczowych umiejętności komunikowania się w języku obcym lub społecznego

funkcjonowania w środowisku interkulturowym. Koncepcja kształcenia nie definiuje zakresu umiejętności zawodowych konsultanta językowego, a ponieważ jest to zawód niefunkcjonujący w powszechnej świadomości społecznej, to w tym zakresie koncepcja jest nieprecyzyjna. Koncepcja kształcenia odnośnie do przygotowania do zawodu nauczyciela zakłada zaopatrzenie studenta w kompetencje do pełnienia roli nauczyciela języków obcych przedszkolu, na etapie wczesnoszkolnym i w klasach IV-VIII szkoły podstawowej, co jest sprzeczne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSW z dn. 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019, poz. 1450). Koncepcja w tak ujęta jest w tym zakresie sprzeczna z potrzebami otoczenia społecznego gospodarczego, ponieważ standard te potrzeby definiuje. Jednocześnie koncepcja kształcenia zakłada przyznawanie absolwentom kierunku kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela, co jest także sprzeczne z wymaganiami określonymi w standardzie kształcenia nauczycieli, który przywodzi nadawanie tych kwalifikacji osobom z tytułem zawodowym magistra, które ukończyły studia I i II stopnia na kierunkach, których programy studiów określają efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, ponieważ nie uwzględniają w pełni wskazanych dla profilu praktycznego charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji kompetencji zawodowych w zakresie gotowości do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; dbałości o dorobek i tradycje zawodu, wypełnianie zobowiązań społecznych, współorganizowanie działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowanie działań na rzecz interesu publicznego oraz gotowość do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy. Nie zawsze są również zgodne z szóstym poziomem PRK zakładając podstawowy poziom zaawansowania dla wiedzy w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek i kompetencji w zakresie zakładanych ról zawodowych. Efekty uczenia się dla kierunku są powiązane z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo, ale nie są dla nich specyficzne i nie odzwierciedlają zadeklarowanej przez Uczelnię wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo, gdyż zostały w sposób symetryczny powiązane z obiema dyscyplinami. Efekty uczenia się są na ogół zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, ale nie w pełni odzwierciedlają praktyczny i ukierunkowany na działalność zawodową profil kształcenia na kierunku, kładąc nacisk na akademickie, badawcze kompetencje absolwentów, co wyraźnie przejawia się na poziomie efektów sformułowanych dla części zajęć.

Kierunkowe efekty uczenia się zawierają wyodrębnione w dodatkowej grupie efekty dla każdej kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, które są osiągane tylko przez część absolwentów kierunku, odnoszące się do jednej z prowadzonych specjalizacji. Nie są to więc efekty kierunkowe, lecz efekty dla grupy zajęć.

Efekty uczenia się nie zawsze opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągane przez studentów. Uwzględniają co prawda w szczególności umiejętności praktyczne, komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej właściwej dla kierunku, lecz często nie definiują ich w sposób specyficzny. Ponadto, część efektów uczenia się (kierunkowych i dla zajęć) sformułowanych jest jednocześnie w różnych kategoriach (np. umiejętności i kompetencji społecznych), w odniesieniu do odległych od siebie kompetencji i w sposób poddający się różnym interpretacjom.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli, ponieważ zakładają przygotowanie absolwenta do nauczania języka obcego w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) dualnego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych w odniesieniu do całości kierunku i prowadzonych na nim specjalizacji, 2) nieprecyzyjnej koncepcji kształcenia w zakresie przygotowania do zawodu konsultanta językowego, 3) niezgodności koncepcji kształcenia i w konsekwencji efektów uczenia się ze standardami kształcenia nauczycieli, 4) nieprawidłowości w sformułowaniu efektów uczenia się w zakresie: a/ nieuwzględnienia wiodącej roli dyscypliny naukowej językoznawstwo, b/ częściowej niezgodności efektów uczenia się z poziomem wskazanym w Polskiej Ramie Kwalifikacji, c/ nieuwzględnienia w efektach uczenia się kluczowych i wskazanych w PRK dla profilu praktycznego kompetencji społecznych, d/braku wyraźnego praktycznego sprofilowania efektów uczenia się dla zajęć, e/ nieodwołania się bezpośrednio, lecz w sposób aluzyjny, np. poprzez kompetencje filologiczne, do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wykreślenie w programie w studiów przyporządkowania do dyscyplin naukowych w zakresie prowadzonych na kierunku specjalizacji.
2. Wyjaśnienie w koncepcji kształcenia i upublicznienie na stronach internetowych na czym polega zawód konsultanta językowego.
3. Wyłączenie z koncepcji kształcenia dla specjalizacji przygotowującej do zawodu nauczyciela kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III).
4. Wyraźne wskazanie w koncepcji kształcenia i informacjach adresowanych do kandydatów na studia i studentów, że uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela wymaga ukończenia studiów II stopnia, których program określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu oraz obejmuje realizację standardów kształcenia nauczycieli w odniesieniu do szkoły ponadpodstawowej.
5. Sformułowanie efektów uczenia się tak, by nie zawierały efektów wykluczających się, osiąganych tylko przez część studentów kierunku.
6. Uwzględnienie w efektach uczenia się wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo w sposób odpowiadający proporcjom wskazanym w programie studiów.
7. Dostosowanie kierunkowych efektów uczenia się do poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji.
8. Uwzględnienie w efektach kierunkowych kluczowych dla profilu praktycznego kompetencji społecznych (gotowość do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności

z samodzielnym rozwiązaniem problemu, dbałość o dorobek i tradycje zawodu, wypełnianie zobowiązań społecznych, współorganizowanie działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowanie działań na rzecz interesu publicznego, myślenie i działanie w sposób przedsiębiorczy), zawartych w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie szóstym PRK: P6S_KK, P6S_KO i P6S_K.

9. Sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć w sposób odzwierciedlający praktyczny profil kształcenia poprzez powiązanie wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej z jej zastosowaniami.
10. Sformułowanie efektów uczenia się w sposób odwołujący się wprost do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek.
11. W przypadku efektów uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela dostosowanie efektów uczenia się do standardu kształcenia nauczyciela przedmiotu z wyłączeniem kompetencji dotyczących nauczania na poziomie przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej.
12. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści kształcenia proponowane na kierunku filologia zawierają grupę treści ogólnych, obejmujących zagadnienia wspomagające kształcenie neofilologiczne, np. z zakresu nowoczesnych technologii oraz poszerzające kompetencje studentów o wiedzę z zakresu nauk społecznych, np. dotyczącą komunikacji interpersonalnej. Przygotowanie zawodowe zapewniają przedmioty w odrębnych modułach. Zasadniczą grupę treści stanowią natomiast treści podstawowe, powiązane z kształceniem w zakresie języka obcego i kierunkowe, powiązane z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo.

Informacje zawarte w sylabusach i mające w założeniu stanowić treści programowe dla kierunku są w istocie zbiorem zagadnień sekwencyjnie realizowanych w ramach danych zajęć. Na przykład, w bloku zajęć *PNJA: Mówienie C1*, treści opisano jako listę tematów, takich jak: moda, żywienie, środowisko oraz miasto i wieś. Podobnie, w karcie zajęć *historia literatury anglojęzycznej z elementami historii WB i USA*, treści ograniczono do wykazu zagadnień, takich jak: okres staroangielski, romantyzm czy modernizm w literaturze brytyjskiej. Tym samym, treści programowe, czy też raczej informacje mające je tworzyć, ograniczono do elementów wiedзовych, pomijając treści powiązane z kategoriami umiejętności i kompetencji społecznych.

W programie studiów występuje problem braku pełnej zgodności między efektami uczenia się dla kierunku a treściami programowymi, co dobrze ilustrują treści w kartach zajęć literaturoznawczych, które dotyczą wyłącznie aspektów teoretycznych (wiedzy) i powiązanych z nią umiejętności akademickich, takich jak analiza i interpretacja tekstów literackich. Treści literaturoznawcze nie obejmują zatem zastosowania wiedzy w sposób właściwy dla kształcenia na profilu praktycznym ani kompetencji powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową absolwentów. Należy przy tym dodać, że treści powiązane z dyscypliną naukową literaturoznawstwo nie są aktualne. Na przykład, kurs z literatury amerykańskiej obejmuje swym zakresem jedynie zagadnienia do lat pięćdziesiątych ubiegłego stulecia włącznie (ostatnim tematem jest tzw. ruch bitników), pozostawiając tym samym bez wzmianki ponad pół wieku pisarstwa amerykańskiego. Podobnie, w przypadku literatury brytyjskiej ostatnim tematem jest twórczość Samuela Becketta, której rozkwit nastąpił ok. 70 lat temu. **Rekomenduje się** zatem aktualizację treści w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Treści programowe odzwierciedlają aktualny stan wiedzy w obrębie językoznawstwa, w tym głównie w sferze językoznawstwa stosowanego w odniesieniu do kształcenia językowego dla potrzeb zawodowych nauczycieli lub konsultantów językowych. Podobnie jak w przypadku przedmiotów literaturoznawczych, również analiza sylabusów poszczególnych przedmiotów językoznawczych ujawnia istotne usterki w zakresie łączenia treści programowych z efektami uczenia się, a przede wszystkim zbyt małe ukierunkowanie treści na rozwijanie konkretnej wiedzy i specyficznych umiejętności oraz kompetencji społecznych przygotowujących do działalności zawodowej. Na przykład, w sylabusie zajęć *gramatyka opisowa języka angielskiego – morfologia* zamieszczono treści o charakterze teoretycznym i uniwersalnym zamiast treści pozwalających zrozumieć i zastosować procesy morfologiczne charakterystyczne dla danego języka specjalistycznego, np.: technicznego lub biznesowego. Podobnie, w przypadku zajęć ze *wstępu do językoznawstwa*, treści kształcenia obejmują w znacznej mierze strukturalizm i badania diachroniczne, znacząco pomijając zagadnienia

z socjolingwistyki czy też treści powiązane z zawodowymi odmianami języka angielskiego. Również w module zajęć rozwijających kompetencje językowe widać nadmierne przywiązanie do efektów uczenia się o charakterze akademickim. Na przykład, w karcie przedmiotu *PNJA: pisanie C1* nieumotywowane z perspektywy przyszłego nauczyciela lub konsultanta językowego są treści dotyczące streszczania tekstów akademickich, abstraktów lub pisania artykułów akademickich - kształcenie na kierunku filologia o profilu praktycznym nie jest bowiem priorytetowo powiązane z działalnością zawodową na niwie akademickiej. **Rekomenduje się** zatem modyfikację treści w sylabusach zajęć językoznawczych oraz w module zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego w sposób uwypuklający zastosowania praktyczne wiedzy językoznawczej w działalności zawodowej nauczycieli lub konsultantów językowych.

Treści programowe umieszczone w sylabusach przedmiotów specjalizacyjnych, powiązanych z rozwijaniem kompetencji konsultantów językowych lub nauczycieli języka obcego uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w tych obszarach działalności zawodowej.

Treści programowe w zakresie kompetencji językowych dotyczących poszczególnych poziomów języka i sprawności językowych (czytanie, pisanie, mówienie i słuchanie) są kompleksowe i specyficzne dla przedmiotów wchodzących w skład programu studiów, ale nie zapewniają uzyskania wszystkich efektów uczenia się, które określono w sylabusach tych zajęć. Na przykład, treści zajęć *PNJA: gramatyka praktyczna – C1*, obejmujące typologię zdań, szyk zdaniowy czy zaawansowane konstrukcje syntaktyczne nie umożliwiają osiągnięcia efektu w kategorii kompetencji społecznych: „jest gotów do własnego rozwoju zawodowego w zakresie pogłębienia wiedzy i poszerzania swoich kompetencji w zakresie wybranej specjalizacji nauczycielskiej i tłumaczeniowej”, ponieważ treści tych zajęć nie są w żaden sposób z tymi specjalizacjami powiązane. Podobnie, treści w sylabusie *PNJA: pisanie – B2* nie pozwolą studentowi na „konstruowanie wypowiedzi ustnej” oraz „udział w debacie”, jak głosi efekt K_U11. Również treści w karcie zajęć z języka niemieckiego, które obejmują zagadnienia podstawowe, np.: opis przedmiotów, literowanie, podawanie danych personalnych czy też mówienie o planach i zamiarach, nie umożliwią studentowi osiągnięcia efektu uczenia się: „formułuje przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne w szerokim zakresie tematów, a także wyjaśnia swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji”, ponieważ ani szeroki zakres tematów, ani umiejętność dyskusji nie jest celem kształcenia. Obserwacja ta została w pełni potwierdzona w trakcie hospitacji zajęć z lektoratu języka niemieckiego.

Treści programowe w zakresie dyscypliny językoznawstwo są kompleksowe, obejmując zarówno kanon językoznawczy, jak i heteronomie dyscypliny, np.: stylistykę i glottodydaktykę, oraz specyficzne dla danych zajęć zagadnienia. Nie zawsze zapewniają jednak osiągnięcie efektów uczenia się umieszczonych w sylabusach. Na przykład, treści w karcie przedmiotu *gramatyka opisowa – morfologia* nie pozwolą studentowi na osiągnięcie efektu uczenia się „potrafi wybrać i zastosować procedury i praktyki służące do rozwiązywania problemów dotyczących morfologii języka angielskiego”, gdyż takie procedury i praktyki nie są obecne wśród treści programowych. Treści programowe specyficzne dla dyscypliny literaturoznawstwo nie są kompleksowe, koncentrując się na encyklopedycznym wymiarze wiedzy. W karcie zajęć *historia literatury anglojęzycznej z elementami historii WB i USA*, na przykład, treści związane z dramatem szekspirowskim zaplanowano na jeden 45-minutowy wykład. W podobnie szkicowy sposób, potwierdzony hospitacjami zajęć, potraktowano zresztą pozostałych przedstawicieli literatury brytyjskiej i amerykańskiej i/lub ich epoki. Czasem nawet treści kursowe, tak jak ma to miejsce w przypadku twórczości Samuela Becketta, powiązano, w ramach jednych zajęć,

z testem zaliczeniowym. **Rekomenduje się** zatem modyfikację treści w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo tak, by nabrały kompleksowego charakteru.

Jak już wspomniano powyżej, w programie studiów brak jest treści programowych w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo, umożliwiających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się powiązanych z praktycznym zastosowaniem wiedzy w działalności zawodowej nauczyciela lub konsultanta językowego. Na przykład, w karcie zajęć *wstęp do literaturoznawstwa* brak jest treści prowadzących do realizacji efektu “student zna i rozumie metody analizy i interpretacji utworu literackiego, zorientowane na zastosowanie praktyczne”; podobnie, w karcie zajęć *historia literatury anglojęzycznej z elementami historii WB i USA* nie ma treści powiązanych z efektem uczenia się: “student rozumie podstawowe metody analizy utworów literackich, zorientowane na zastosowanie praktyczne”. W konsekwencji, treści programowe w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, np.: K_W01, K_W02, K_W03 i K_U09 w części dotyczącej praktycznego zastosowania wiedzy literaturoznawczej.

Podobnie, w karcie zajęć *społeczeństwo Wielkiej Brytanii i USA* nie ma treści, które umożliwiłyby osiągnięcie efektów: “student zna współczesne instytucje funkcjonujące w obszarze krajów studiowanej specjalności zorientowaną na praktycznym zastosowaniu w działalności zawodowej (sic)” oraz “student potrafi odwoływać się do zagadnień teoretycznych z zakresu kulturoznawstwa oraz wartościować ich przydatność w rozwiązywaniu problemów typowych dla działalności zawodowej filologa”. Analogiczny problem zdiagnozowano w karcie zajęć *kulturoznawstwo i realioznawstwo angielskiego obszaru językowego*. W konsekwencji, treści programowe nie zapewniają osiągnięcia przez studentów kierunkowego efektu uczenia się K_W07: “ma podstawową wiedzę dotyczącą współczesnych instytucji funkcjonujących w obszarze krajów studiowanych języków zorientowaną na praktycznym zastosowaniu w działalności zawodowej (sic)”.

Program studiów nie zapewnia również treści powiązanych z efektami kierunkowymi: K_U03: “potrafi korzystać ze szkoleń dostępnych w formie e-learningu” oraz K_U07: “potrafi ocenić jakość usług świadczonych w zakresie działalności zawodowej filologa”.

Treści programowe w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela częściowo zawierają się w treściach programowych wynikających ze standardu kształcenia nauczycieli, częściowo zaś poza ten standard wykraczają. Nie są one zgodne ze standardem, ponieważ przewidują przygotowanie w zakresie nauczania przedszkolnego i wczesnoszkolnego. W przypadku przygotowania dydaktycznego treści dotyczące tych kompetencji ujęte są w specjalistycznych zajęciach *metodyka nauczania języka angielskiego etap 1* podobnie jest w odniesieniu do pedagogiki, dla której program studiów wyodrębnia zajęcia *pedagogika wczesnoszkolna*. Jednocześnie treści programowe zajęć *pedagogika* dotyczą zagadnień ogólnych i nie są specyficzne dla klas IV-VIII szkoły podstawowej. Podobnie jest w przypadku kształcenia psychologicznego, które dotyczy ogólnych zagadnień psychologii, w tym psychologii rozwojowej od okresu prenatalnego po starość, w tym umierania. Tak więc treści programowe w zakresie przygotowanie do zawodu nauczyciela nie są też zgodne z przyjętą dla kierunku koncepcją kształcenia.

Czas trwania studiów (6 semestrów) oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS (180) konieczny do ukończenia studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się i zaplanowanych treści programowych, z wyjątkiem efektu K_U_17: “posiada umiejętności językowe w zakresie drugiego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 wg

Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy”. Nierealne jest bowiem przejście od poziomu 0 do poziomu B2 ESOKJ w założonym wymiarze 150 godzin pracy studenta, oszacowanym na 5 ECTS (120 godzin kontaktowych i 30 godzin pracy własnej studenta). Zgodnie z wytycznymi ESOKJ, progres ten wymaga co najmniej 500 godzin nakładu pracy studenta, który odpowiada co najmniej 15 ECTS.

Uwagę zwraca również nieumotywowane kompleksowością treści oszacowanie punktami ECTS poszczególnych zajęć. Na przykład, zajęcia *historia literatury anglojęzycznej z elementami historii WB i USA*, obejmujące 60 godzin wykładów i 60 godzin ćwiczeń, oszacowano na 13 ECTS, co, biorąc pod uwagę encyklopedyczny charakter treści powiązanych z tymi zajęciami, jest wyliczeniem zdecydowanie zawyżonym. Z kolei zajęciom *seminarium dyplomowe*, które powiązane są ze złożonymi treściami i zaawansowaną problematyką, przyporządkowano zaledwie 4 ECTS, przy 60 godzinach kontaktowych zajęć. Tyle samo godzin kontaktowych, realizowanych w ramach zajęć specjalizacyjnych *komunikacja językowa w zakładzie pracy - słownictwo fachowe* oszacowano na 6 ECTS, co implikuje, że treści realizowane w ramach seminarium dyplomowego są mniej złożone niż tematyka zajęć opartych, *de facto*, na definicjach słownikowych. Wobec przedstawionych powyżej faktów **rekomenduje się** oszacowanie nakładu pracy studentów punktami ECTS dla poszczególnych zajęć i grup zajęć, tak by realnie określały planowany czas na osiągnięcie efektów uczenia się i opanowanie treści programowych.

W programie studiów wskazano, że student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia 146 ECTS (w przypadku specjalizacji konsultant językowy) i 149 ECTS w przypadku specjalizacji nauczycielskiej, co odpowiada wymaganiom ustawy: Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, i jest wskaźnikiem zapewniającym osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć na kierunku zakłada rozwijanie kompetencji w zakresie języka angielskiego od pierwszego do szóstego semestru, przy stopniowym, począwszy od pierwszego roku studiów, wprowadzaniu zajęć powiązanych z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo prowadzonymi w języku angielskim. Taka sekwencja zajęć nie jest w pełni prawidłowa i nie zapewnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się powiązanych z przedmiotami kierunkowymi (z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa). Kompetencje językowe studentów, oscylujące w trakcie pierwszego roku studiów wokół poziomu B1, nie są bowiem wystarczające do zrozumienia treści i, co za tym idzie, osiągnięcia w pełni efektów uczenia się, powiązanych z tymi dyscyplinami. Wniosek ten znajduje całkowite potwierdzenie w wynikach hospitacji zajęć językoznawczych i literaturoznawczych na kierunku. **Rekomenduje się** zatem zmianę sekwencji zajęć w sposób pozwalający studentom na pełne osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa.

Harmonogram realizacji programu studiów przewiduje zajęcia w formie wykładów (240-285 h), ćwiczeń (360-525 h), laboratoriów (795, w tym 660 *praktycznej nauki języka angielskiego*), zajęć projektowych (30-60 h), praktyk zawodowych (730 h), seminarium (60 h), oraz lektoratu (150 h). Formy te nie są w pełni czytelne. Po pierwsze, analiza sylabusów nie wykazuje istotnej różnicy między zajęciami w formie ćwiczeń i laboratoriów, gdyż te drugie, wbrew swojej nazwie, nie odbywają się, z wyjątkiem *fonetyki praktycznej*, w warunkach laboratoryjnych. Po drugie, niejasne jest zaklasyfikowanie zajęć ze specjalistycznego języka niemieckiego jako lektoratu, skoro, w założeniu i zgodnie z sylabusem, zajęcia te mają rozwijać kompetencje specjalistyczne w odróżnieniu od ogólnych kompetencji językowych, kształconych w ramach lektoratu. Powiązanym problemem jest

funkcjonująca na kierunku interpretacja zajęć w formie praktyki zawodowej. Na kierunku przyjęto, że forma ta może być realizowana, zarówno w ramach specjalizacji nauczycielskiej (o czym szerzej poniżej w kontekście oceny przygotowania do zawodu nauczyciela), jak i konsultanckiej, w warunkach dydaktycznych uczelni, czyli w salach wyposażonych w infrastrukturę komputerową i audiowizualną. W takiej sytuacji, zajęcia te nie są bowiem praktykami zawodowymi, których cechą definiującą jest odbywanie się w zakładzie pracy, czyli, np. w firmie zatrudniającej konsultantów językowych. Co więcej, przyjęta forma, funkcjonująca dla następujących zajęć w ramach specjalizacji konsultant językowy: *specjalistyczny język medialny; specjalistyczny język biznesu; specjalistyczny język techniczny; techniki informatyczne w przekładzie*, nie umożliwia studentom osiągnięcia efektów uczenia się sformułowanych dla tych zajęć, takich jak: „zna cechy charakterystyczne języka medialnego i metodologię pracy w tłumaczeniu tekstów medialnych”, „zna terminologię stosowaną w mediach i rozumie jej praktyczne zastosowanie w zadaniach tłumaczeniowych” czy też „potrafi wyszukiwać i stosować odpowiednią terminologię medialną z użyciem źródeł tradycyjnych i elektronicznych na potrzeby zadań tłumaczeniowych”.

Praktyka zawodowa nie jest formą zajęć właściwą dla wprowadzania cech języka medialnego i powiązanej terminologii czy kształtowania umiejętności jej wyszukiwania. Tego typu kompetencje są prerekwizytem uczestnictwa w praktyce. **Rekomenduje się** zatem dostosowanie form zajęć na kierunku do celów i warunków kształcenia.

Jak wynika z proporcji form zajęć podanych powyżej, na kierunku przeważają formy sprzyjające aktywnej postawie studenta. Prawidłowość ta dotyczy zarówno zajęć kierunkowych, jak i oferowanych w ramach specjalizacji zawodowych, w tym specjalizacji przygotowującej do zawodu nauczyciela przedmiotu. Mimo tej korzystnej proporcji niewłaściwe jest założenie, odzwierciedlone w sylabusach, iż zajęcia w formie wykładu służą realizacji efektów uczenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. **Rekomenduje się** zrezygnowanie z przyjętej zasady, by na zajęciach prowadzonych w formie wykładów realizować efekty uczenia się z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych.

Program studiów formalnie umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, ale zasady funkcjonujące na kierunku w tym zakresie nie pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Moduły wybieralne, np. zajęcia specjalizacyjne czy seminaria dyplomowe, uruchamiane są tylko wówczas, gdy liczba chętnych wynosi ok. 20 osób. Biorąc pod uwagę, że w ciągu dwóch ostatnich cykli kształcenia łączna liczba studentów w danym roczniku wynosiła ok. 25 osób, należy ocenić, że studenci kierunku nie mają realnej możliwości wyboru zajęć w wymaganym ustawowo wymiarze. **Rekomenduje się** zatem zapewnienie studentom kierunku rzeczywistej możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia.

Program studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, a zwłaszcza w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można zaliczyć następujących zajęć obowiązkowych dla wszystkich studentów:

1. *praktyczna nauka języka angielskiego* (52 ECTS) - samo użycie przymiotnika „praktyczna” nie oznacza bowiem, że zajęcia w tym module zapewniają wykonywanie przez studentów czynności powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową w adekwatnych warunkach; z jednej

strony bowiem, w module tym kształtowane są kompetencje ogólnoakademickie, np. umiejętność transkrypcji fonetycznej czy tworzenia tekstów naukowych; z drugiej strony, zajęcia nakierowane są na rozwijanie umiejętności ogólnych, charakterystycznych dla lektoratu języka obcego, np. rozumienia tekstu czytanego i słuchanego na temat mody, turystyki, zdrowia czy innych tematów życia codziennego;

2. język niemiecki (5 ECTS);
3. język niemiecki specjalistyczny (2 ECTS);
4. Europejski system kompetencji językowych (1 ECTS);
5. komunikacja międzykulturowa (2 ECTS);
6. glottodydaktyka (2 ECTS);
7. język w systemach komunikowania (2 ECTS);
8. stylistyka języka polskiego (1 ECTS);
9. stylistyka języka angielskiego (2 ECTS);
10. seminarium dyplomowe (4 ECTS)

oraz następujących zajęć w module specjalizacyjnym dla przyszłych konsultantów językowych:

11. wstęp do przekładoznawstwa (3 ECTS);
12. komunikacja w biznesie międzynarodowym (3 ECTS);

i w module specjalizacyjnym dla przyszłych nauczycieli:

13. psychologia (3 ECTS);
14. pedagogika (3 ECTS);
15. psychologia rozwojowa (2 ECTS);
16. pedagogika wczesnoszkolna (2 ECTS);
17. podstawy dydaktyki (4 ECTS);
18. dydaktyka języków obcych (5 ECTS);
19. emisja głosu (1 ECTS);
20. praktyka zawodowa w firmie (21 ECTS).

Wyłącznie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami w przypadku studentów wybierających specjalizację nauczycielską.

Plan studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w ramach języka angielskiego do poziomu C1 oraz drugiego języka obcego (niemieckiego) do poziomu B2 ESOKJ.

Jeśli chodzi o wymóg uzyskania przez studenta na studiach z dziedziny nauk humanistycznych co najmniej 5 pkt. ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych, to został on spełniony w odniesieniu do obydwu specjalizacji.

Program studiów nie przewiduje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, choć koncepcja kształcenia przewiduje przygotowanie studentów do korzystania z tych technik, co ma wyraz w efekcie uczenia się KU_03 „potrafi korzystać ze szkoleń dostępnych w formie e-learningu”. **Rekomenduje się** w związku z tym uwzględnienie w programie studiów tego typu zajęć.

Liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odpowiada minimalnym wymaganiom standardu kształcenia nauczycieli dla studiów I i II stopnia łącznie w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Program studiów przewiduje więc – i słusznie, zwłaszcza w przypadku kierunku studiów o profilu praktycznym – znacząco większy niż przewiduje standard wymiar godzin i punktów ECTS, przyjmując, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku przewiduje zgodnie ze standardem nabycie przez studentów kompetencji tylko w zakresie szkoły podstawowej.

Zastrzeżenia budzą jednak przyjęte formy zajęć. *Metodyka nauczania języka angielskiego etap 1 i 2* realizowana jest w formie praktyki zawodowej, która nie umożliwia studentom osiągnięcia efektów uczenia się takich jak na przykład sformułowane dla tych zajęć: „student zna teorię i historię nauczania języka angielskiego i nowe tendencje w tym obszarze”, „charakterystykę ucznia danego etapu nauczania edukacyjnego” czy „podstawową terminologię metodyczną w języku polskim i angielskim”. Ta forma zajęć nie jest właściwa dla wprowadzania treści programowych dotyczących teorii i metod nauczania języka obcego, planowania i zarządzania procesem nauczania, zapoznania się z podstawą programową, czy kształtowania umiejętności przygotowania konspektu lekcji i tworzenia testów. Z tego typu kompetencjami student powinien być kierowany na praktykę. Jednocześnie program studiów określa warunki, w których te zajęcia są prowadzone. Są one prowadzone w warunkach dydaktycznych uczelni w salach wyposażonych w infrastrukturę komputerową i audiowizualną, a więc w istocie nie są praktykami zawodowymi, których organiczną cechą jest odbywanie ich w zakładzie pracy, w tym przypadku we właściwej placówce edukacyjnej. **Rekomenduje się** więc zmianę formy prowadzenie tych zajęć na odpowiadającą warunkom, w których są one prowadzone.

Ponadto standard kształcenia nauczycieli przewiduje, że w grupie zajęć B obejmującej przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne 2/3 godzin jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń, 1/3 w formie godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Tymczasem wszystkie zajęcia ujęte w programie studiów, odpowiadające modułowi B standardu realizowane są w formie wykładów i ćwiczeń. Ani w harmonogramie realizacji programu studiów, ani w kartach przedmiotów odnośnych zajęć nie wyodrębniono godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Sekwencja zajęć, w której wszystkie zajęcia z zakresu przygotowania pedagogiczno-psychologicznego odbywają się w semestrze drugim, a praktyki zawodowe rozpoczynają się od semestru trzeciego znacząco utrudnia prowadzenie zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. **Rekomenduje się** więc skorelowanie w czasie zajęć z zakresu pedagogiki i psychologii z odpowiadającymi im praktykami zawodowymi.

Metody kształcenia wykorzystywane podczas zajęć przewidzianych programem studiów są zróżnicowane i specyficzne dla formy zajęć. Wykłady mają często postać wykładów konwersatoryjnych i wzbogacane są prezentacjami i materiałami multimedialnymi, co potwierdzono w trakcie hospitacji. Na zajęciach ćwiczeniowych dominuje dyskusja, a w sylabusach zajęć z *praktycznej nauki języka angielskiego* wymieniane są też często gry dydaktyczne, symulacje, drama czy burza mózgów. Ćwiczenia z fonetyki (dla całego kierunku) odbywają się w nowoczesnym laboratorium językowym, a wiele zajęć ćwiczeniowych prowadzonych jest z wykorzystaniem stanowisk komputerowych i pomocy

audiowizualnych. Również dla całego kierunku prowadzone są zajęcia *język angielski z komputerem* oraz *warsztaty projektowe*, wykorzystujące najnowsze środki i narzędzia dydaktyczne. W podobny sposób prowadzone są zajęcia *techniki informatyczne w przekładzie* w ramach specjalizacji konsultanckiej. Również na zajęciach w ramach specjalizacji nauczycielskiej wykorzystywane są technologie informacyjno-komputerowe, np. aplikacje umożliwiające grywalizację między studentami. Tym samym, poprzez doświadczenie własne, student jest bezpośrednio przygotowywany do pracy nauczyciela. Powyższe obserwacje, w większości potwierdzone wnioskami z hospitacji, pozwalają na stwierdzenie, że stosowane metody i nowoczesne narzędzia zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, jednak – w związku ze sprofilowaniem treści programowych na kompetencje akademickie – w mniejszym stopniu przygotowują ich do działalności zawodowej na rynku pracy.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1 i języka niemieckiego na poziomie B2. Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia, co znajduje potwierdzenie w opiniach studentów.

Realizowane w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 i zimowym roku akademickiego 2020/2021 zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wynikają z reakcji na sytuację epidemiologiczną związaną z Covid-19, a nie z założeń programowych dla kierunku. Przyjęte na rok akademicki 2020/2021 zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w związku z sytuacją epidemiczną przewidują dostosowanie do tej formy sposobu i trybu realizacji treści programowych. Dla okresu *lockdownu* w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 były to zajęcia prowadzone z wykorzystaniem komunikatorów umożliwiających kontakt audiowizualny z wykorzystaniem materiałów dostępne w światowych zasobach cyfrowych, np. lekcji i ćwiczeń on-line British Council czy Goethe-Institut. Przyjęte metody nauczania i towarzyszące im materiały dydaktyczne umożliwiały głównie osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w kategorii wiedza oraz w kategorii umiejętności głównie w odniesieniu do umiejętności posługiwania się językiem obcym lub specjalistyczną terminologią. W tym kontekście **zwraca się uwagę** na konieczność takiego doboru metod dydaktycznych, by zapewnić osiągnięcie przez studentów efektów we wszystkich kategoriach, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do wszystkich założonych dla poszczególnych zajęć efektów uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów przewiduje w ramach zajęć specjalistycznych z grupy A (konsultant językowy) praktykę zawodową w łącznym wymiarze 620 godzin realizowaną w pięciu etapach: semestr 2: 120 h/6 ECTS; semestr 3: 110 h/6 ECTS, semestr 4: 110 h/6 ECTS; semestr 5: 140 h/8 ECTS i semestr 6: 140 h/6 ECTS. W ramach zajęć specjalistycznych z grupy B (nauczyciel) praktyka obejmuje 150 godzin i 10 ECTS praktyki w szkole oraz 520 godzin praktyki zawodowej w firmie realizowanej w pięciu etapach: semestr 2: 150 h/6 ECTS; semestr 4: 50 h/2 ECTS; semestr 5: 110 h/5 ECTS i semestr 6: 200 h/8 ECTS. Wymiar praktyk obejmuje 6 miesięcy i jest zgodny z wymaganiami, a nakład pracy studenta został prawidłowo oszacowany. W tym kontekście warto nadmienić, że zgodnie art. 67 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wymóg praktyki zawodowej w wymiarze 6 miesięcy nie ma zastosowania do programów studiów przygotowujących do zawodów, dla których określono standard kształcenia.

Efekty uczenia się dla praktyk odbywanych w zakładzie pracy/firmie nie są specyficzne dla ścieżek specjalizacyjnych, obejmując ten sam zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla każdego etapu praktyk założono te same efekty uczenia się, tak więc po zaliczeniu pierwszego etapu praktyki zawodowej student osiąga wszystkie efekty uczenia się. Efekty te w niewielkim stopniu są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć, obejmując ogólne kompetencje typu: student zna i rozumie zasady działania instytucji, w której odbywa się praktyka czy prawne i ekonomiczne warunki funkcjonowania tej instytucji, a w kategorii umiejętności: potrafi wyciągać wnioski z obserwacji funkcjonowania zakładu pracy, czy wykorzystać różnego rodzaju środki multimedialne i programy komputerowe w pracy zawodowej.

Dla wszystkich etapów praktyk założono te same treści programowe, umożliwią one osiągnięcie efektów uczenia się sformułowanych dla praktyki, ale nie są specyficzne dla zawodu konsultanta językowego i w niewielkim stopniu przewidują korzystanie z umiejętności w zakresie posługiwania się językiem obcym, w żaden sposób nie są powiązane z zawodem nauczyciela.

Uczelnia nie gwarantuje studentom kierunku możliwości odbywania praktyki – poza pojedynczymi przypadkami – w typowych zakładach pracy i instytucjach, w których wymagane są umiejętności w zakresie posługiwania się językami obcymi, czyli np. w biurach tłumaczeń, agencjach tłumaczeniowych, agencjach lokalizacyjnych, komórkach organizacyjnych dużych przedsiębiorstw, których przedmiotem działalności są usługi tłumaczeniowe lub lokalizacyjne. Wśród praktykodawców dla kierunku filologia wskazywane są podmioty gospodarcze o różnym profilu działalności, na przykład producenci mebli, przedsiębiorstwo budowlane, komisje samochodowe, firmy transportowe, czy biura nieruchomości lub podróży. W zakładach tych nie ma gwarancji, że student wykorzysta kompetencje w zakresie posługiwania się językiem obcym i będzie je doskonalił.

Weryfikacja osiągniętych przez studenta efektów uczenia się jest w przypadku praktyk w zakładzie pracy/firmie dokonywana jest na podstawie dziennika praktyk, karty oceny praktyki, sprawozdania z odbytej praktyki i przykładowych zadań praktycznych o niekreślonym charakterze. Zaprojektowane metody weryfikacji w sytuacji precyzyjnie sformułowanych efektów uczenia się są dobrane trafnie i umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, przy czym **rekomenduje się** wyspecyfikowanie rodzajów prac dokumentujących wykonanie przez studentów zadań praktycznych zgodnych ze stanowiskiem interpretacyjnym PKA nr 4/2020. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Konsekwencją niewłaściwego doboru miejsc praktyk jest przypadkowy dobór opiekunów praktyk, o nieznanym Uczelni kwalifikacjach i doświadczeniu. To samo spostrzeżenie można odnieść do infrastruktury i wyposażenia miejsc praktyk.

W Uczelni obowiązuje Regulamin studenckich praktyk zawodowych określający procedurę odbywania praktyki przez studentów wszystkich kierunków studiów, w tym termin ich realizacji i warunki zaliczenia, kwestie dotyczące umów o organizację praktyki, wskazuje osoby odpowiedzialne za nadzór i koordynację, a także ich zadania i odpowiedzialności. Nie zostały z góry określone specyficzne dla kierunku:

- kryteria, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe,
- reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta,
- warunki kwalifikowania na praktykę,

- kwalifikacje opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania oraz
- zakres współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się.

Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem zapis ten nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów.

Dzięki porozumieniom podpisanym przez Uczelnię, studenci mają łatwy dostęp do bazy instytucji, z którymi mogą nawiązać pierwszą relację zawodową związaną z zawodem nauczyciela. Uczelnia wykazuje również firmy z sektora usługowego, dedykowanego dla studentów specjalności *konsultant językowy*, w których jednak nie jest konieczne wykorzystywanie umiejętności w zakresie posługiwania się językami obcymi.

Praktyki zawodowe są oceniane przy pomocy badania ankietowego, skierowanego do studentów trzeciego roku kierunku filologia. Celem badania jest pozyskanie opinii studentów na temat organizacji i przebiegu praktyki zawodowej. Ankieta zawiera pytania dotyczące miejsca odbywania praktyki, organizacji praktyk ze strony Uczelni oraz zakładu pracy. Dane są zebrane w formie raportu, który prezentuje jedynie podstawowe statystyki, bez pogłębionej analizy danych oraz dalszych rekomendacji.

Program studiów w zakresie zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, wskazanych przez Uczelnię jako zajęcia odpowiadające standardowi kształcenia nauczycieli obejmują praktykę zawodową w wymiarze 150 godzin i 10 ECTS realizowaną w następujących etapach 15 godzin i 1 ECTS w semestrze trzecim, 15 godzin i 1 ECTS w semestrze czwartym, 60 godzin i 5 ECTS semestrze 5 oraz 60 godzin i 6 ECTS w semestrze szóstym. Liczba praktyk oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odpowiada minimalnym wymaganiom standardu kształcenia nauczycieli dla studiów I i II stopnia łącznie w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Program studiów przewiduje więc – i słusznie, zwłaszcza w przypadku kierunku studiów o profilu praktycznym – znacząco większy niż przewiduje standard wymiar godzin praktyk i punktów ECTS – przyjmując, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku przewiduje zgodnie ze standardem nabycie przez studentów kompetencji tylko w zakresie szkoły podstawowej. W ramach realizacji standardów kształcenia nauczycieli koncepcja kształcenia zakłada jednak wbrew standardowi kształcenia nauczycieli także przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela języka obcego w przedszkolu i szkole podstawowej i program studiów w ramach 150 godzin praktyki przewiduje praktyki zawodowe w szkole na I i II etapie edukacyjnym.

Program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2019/2020 wraz z załączonym do niego sylabusem *praktyki zawodowej w szkole* określa ogólne efekty uczenia się i treści programowe wspólne dla wszystkich etapów praktyki. Nie wyodrębnia efektów uczenia się i treści programowych właściwych dla przewidywanych standardem kształcenia nauczycieli praktyk zawodowych w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz praktyk zawodowych w zakresie przygotowania dydaktycznego do nauczania przedmiotu. Nie zostały także opracowane efekty uczenia się i treści

programowe dla każdego z etapu praktyk zakładające właściwy dla poszczególnych etapów progres kompetencji.

Jednocześnie na stronie internetowej Uczelni zostały zamieszczone szczegółowe zasady organizacji praktyk pedagogicznych dla cykli kształcenia rozpoczętych w latach 2017/2018 i 2018/2019 i zgodnie z zapewnieniem Uczelni według tych samych zasad odbywają się praktyki dla późniejszych cykli kształcenia. Praktyki te odbywały się w tej samej sekwencji co w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2019/2020, tyle że w nieco innym wymiarze. W semestrze trzecim i czwartym miały one charakter obserwacyjny i treści programowe, i cele praktyki powiązane były z kompetencjami dydaktycznymi studentów, a w semestrze piątym i szóstym zakładały czynny udział studentów w procesie dydaktycznym w zakresie nauczania języka angielskiego w klasach I-XVIII. Charakteryzowane szczegółowe zasady organizacji praktyk zawodowych nie przewidują odbycia przez studentów wymaganej standardem kształcenia nauczycieli praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.

Weryfikacja osiągniętych przez studenta efektów uczenia się jest w przypadku praktyk w szkole dokonywana jest na podstawie rozmowy weryfikującej, dziennika praktyk, karty oceny praktyki i konspektów lekcji. Zaprojektowane metody weryfikacji w sytuacji precyzyjnie sformułowanych efektów uczenia się są dobrane trafnie i umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, przy czym **rekomenduje się** rozszerzenie katalogu dodatkowej dokumentacji o sprawozdania z hospitacji czy przygotowane przez studentów pomoce dydaktyczne.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku filologia, tj. rozplanowanie zajęć oraz harmonogram egzaminów i zaliczeń jest zgodna z higieną pracy i zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się, poza efektami sformułowanymi w sposób tożsamy z efektami kierunkowymi, oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia i efektami uczenia się sformułowanymi dla kierunku, gdyż ograniczają się do opisu elementów wiedzy, pomijając, w większości przypadków, celowy rozwój umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Nieprawidłowość ta jest szczególnie wyraźna w przypadku treści literaturoznawczych, które obejmują nie w pełni aktualną wiedzę powiązaną z podstawowymi umiejętnościami akademickimi. Treści w zakresie dyscypliny literaturoznawstwo nie uwzględniają zatem zastosowania wiedzy zgodnie ze specyfiką kształcenia na kierunku o profilu praktycznym ani aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej nauczycieli lub konsultantów językowych. Treści w zakresie kształcenia językowego i językoznawczego są aktualne, ale nie zawsze dotyczą praktycznego zastosowania wiedzy, koncentrując się, w niektórych przypadkach, na rozwijaniu umiejętności akademickich i pomijają doskonalenie specyficznych umiejętności i kompetencji społecznych przygotowujących do działalności zawodowej. Treści programowe umieszczone w sylabusach przedmiotów specjalizacyjnych,

powiązanych z rozwijaniem kompetencji konsultantów językowych lub nauczycieli języka obcego, uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w tych obszarach działalności zawodowej. Treści programowe w zakresie rozwoju kompetencji językowych (w zakresie języka angielskiego i niemieckiego) oraz treści językoznawcze są kompleksowe i specyficzne dla zajęć wchodzących w skład programu studiów, ale nie zapewniają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, które określono w sylabusach tych zajęć. Treści programowe specyficzne dla dyscypliny literaturoznawstwo nie są kompleksowe, koncentrując się na encyklopedycznym wymiarze wiedzy. Poza tym, treści literaturoznawcze nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, np.: K_W01, K_W02, K_W03 i K_U09 w części dotyczącej praktycznego zastosowania wiedzy literaturoznawczej. Treści programowe w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są zgodne ze standardem, ponieważ przewidują przygotowanie w zakresie nauczania przedszkolnego i wczesnoszkolnego.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są z reguły poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, z wyjątkiem efektu K_U_17, który nierealistycznie w odniesieniu do założonego nakładu pracy określa kompetencje językowe w zakresie drugiego języka obcego na poziomie B2. Liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odpowiada wymaganiom standardu.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Sekwencja zajęć nie jest w pełni prawidłowa, gdyż zbyt wczesne w stosunku do poziomu kompetencji w zakresie języka angielskiego wprowadzenie w planie studiów zajęć powiązanych z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo prowadzonych w języku angielskim, nie pozwala studentom na pełne osiągnięcie efektów uczenia się powiązanych w tymi zajęciami. W ramach specjalizacji nauczycielskiej, sekwencja zajęć, w której wszystkie zajęcia z zakresu przygotowania pedagogiczno-psychologicznego odbywają się w semestrze drugim, a praktyki zawodowe rozpoczynają się od semestru trzeciego znacząco utrudnia prowadzenie zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach w większości przypadków zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się; wyjątkiem są tu zajęcia w siedzibie Uczelni realizowane jako praktyki zawodowej, która nie jest formą zajęć adekwatną do realizacji szeregu efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności, które umieszczono w sylabusach tych zajęć, a które są *de facto* warunkiem wstępnym otrzymania przez studenta skierowania na praktykę. Niewłaściwą konwencją jest również założenie przyjęte na kierunku, że zajęcia w formie wykładu służą realizacji efektów uczenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

Program studiów formalnie umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, ale zasady funkcjonujące na kierunku w tym zakresie nie pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Harmonogram realizacji programu studiów formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Plan

studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w ramach języka angielskiego do poziomu C1 oraz drugiego języka obcego (niemieckiego) do poziomu B2 ESOKJ oraz zapewnia co najmniej 5 pkt. ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności – choć w mniejszym stopniu – umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1 i języka niemieckiego na poziomie B2 i umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Stosowanie na kierunku metod i technik kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynika z aktualnej sytuacji epidemicznej.

Program praktyk zawodowych w realizowanych w zakładzie pracy/firmie, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym. Dla wszystkich etapów praktyk został przygotowany ten sam program, nie został on także sprofilowany zgodnie z nazwą specjalności, efekty uczenia się i treści programowe nie są specyficzne dla zakresu działalności zawodowej, a dobór miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy jest przypadkowy. Zasady realizacji praktyk umożliwiają zaliczanie ich na podstawie doświadczenia zawodowego. Program praktyk zawodowych w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia ponieważ obejmuje przygotowanie do nauczania na I i II etapie edukacyjnym oraz nie przewiduje praktyki w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1/ doboru treści programowych ukierunkowanych na kompetencje akademickie z całkowitym lub częściowym pominięciem wiedzy aplikacyjnej z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz celowego kształtowania umiejętności związanych z jej zastosowaniami w pracy zawodowej 2/ doboru treści programowych, który nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla poszczególnych zajęć oraz dla całego kierunku, 3/niewystarczającej do osiągnięcia poziomu B2 liczby punktów ECTS przypisanym zajęciom z języka niemieckiego; 4/ niezapewnienia wszystkim studentom kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS 5/ organizacji i programu praktyk zawodowych, 6/ niespełniania wymagań standardu kształcenia nauczycieli .

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie treści programowych odpowiadających praktycznemu profilowi kształcenia ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa możliwą do zastosowania w pracy nauczyciela i konsultanta językowego.
2. Zapewnienie treści programowych umożliwiających osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku oraz poszczególnych zajęć.
3. Zwiększenie liczby punktów ECTS przypisanym zajęciom z języka niemieckiego w sposób zapewniający osiągnięcie poziomu kompetencji językowej B2.
4. Powiązanie treści kształcenia w zakresie kompetencji językowych (angielskiego i niemieckiego) z efektami uczenia się dla poszczególnych zajęć w tym zakresie.
5. Modyfikację treści kształcenia w zakresie dyscypliny językoznawstwo w sposób zapewniający ich powiązanie z efektami uczenia się dla poszczególnych zajęć.
6. Zapewnienie wszystkim studentom kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS.
7. W zakresie praktyk zawodowych:
 - a) zróżnicowanie efektów uczenia się i treści programowych dla każdego etapu praktyki;
 - b) zapewnienie miejsc odbywania praktyk umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się i realizację treści programowych;
 - c) zapewnienie doboru opiekunów praktyk zawodowych o kwalifikacjach umożliwiających osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się;
 - d) sformułowanie wymagań, które muszą spełnić kwalifikowane do odbycia praktyk zakłady pracy oraz opiekunowie praktyk w zakładach pracy;
 - e) nieumożliwianie zaliczania praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej.
8. W zakresie spełniania standardów kształcenia nauczycieli:
 - a) dostosowanie treści programowych do etapu edukacyjnego właściwego dla przygotowania do zawodu nauczyciela przedmiotu
 - b) zapewnienie zajęć w zakresie przygotowanie psychologiczno-pedagogicznego zajęć prowadzonych w formie warsztatów zintegrowanych z praktyką zawodową;
 - c) zapewnienie praktyki w zakresie przygotowanie psychologiczno-pedagogicznego
9. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Na kierunek przyjmowani są kandydaci, którzy zdali egzamin maturalny co najmniej na poziomie podstawowym z języka polskiego i dowolnego języka obcego oraz ze wskazanego przedmiotu spośród: matematyki, geografii, historii, informatyki, biologii, chemii, fizyki lub wiedzy o społeczeństwie. W przypadku egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym stosowany jest korzystniejszy system przeliczania punktów niż przy maturze na poziomie podstawowym. Z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego przyjmowani są laureaci i finaliści 10 pierwszych miejsc stopnia centralnego olimpiad: humanistycznej, polonistycznej, historycznej, językowej. Przyjęte zasady rekrutacji – w tym odniesieniu do listy olimpiad – są przejrzyste, ale nie zapewniają doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się, ponieważ dopuszczają kandydatów bez potwierdzonej świadectwem maturalnym znajomości języka angielskiego.

Jednocześnie zasady te są bezstronne i przewidują rozwiązania szczegółowe, które zapewniają równe szanse w podjęciu studiów kandydatom z nową i starą maturą, z maturą międzynarodową, obywatelom Polski i obcokrajowcom.

Na kierunek prowadzi się przyjęcia na studia na podstawie uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Odnośne procedury zostały uregulowane uchwałą senatu i zarządzeniem rektora z 2016 roku. Są one zgodne z wymaganiami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2005, nr 164, poz. 1365, z późn.), która regulowała kwestie prawne związane ze szkolnictwem wyższym w latach 2015-2018 i nie zostały zaktualizowane zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce np. w warstwie terminologicznej. Zapewniają jednak możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, w odniesieniu do efektów sformułowanych na poziomie poszczególnych zajęć. **Rekomenduje się** jednak dostosowanie wewnętrznych aktów prawnych do PSWiN.

Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej przebiega zgodnie z zasadami i procedurami opisanymi w *Regulaminie studiów PWSTE w Jarosławiu*, dostępnym na stronie internetowej Uczelni. Decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor instytutu kierując się zbieżnością efektów zdefiniowanych dla danych przedmiotów. Student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana do zajęć o zbliżonych efektach uczenia się, realizowanych na PWSTE w Jarosławiu oraz taką ocenę, jaką uzyskał realizując przedmiot na innej uczelni. Dyrektor określa także warunki, terminy i sposób uzupełnienia przez studenta zaległości wynikających z różnic programowych między programem studiów w PWSTE w Jarosławiu, a programem obowiązującym na innej uczelni.

Według przedstawionej w raporcie samooceny koncepcji seminarium dyplomowego na studiach pierwszego stopnia student osiąga następujące efekty uczenia się:

K_W02: zna podstawową terminologię z zakresu dyscyplin tworzących kierunek filologii, rozumie ich źródła i praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej filologa;

K_W03: ma uporządkowaną wiedzę przedmiotową i metodologiczną dotyczącą wybranej problematyki językoznawstwa i literaturoznawstwa zorientowaną na zastosowanie praktyczne;

K_U14: umie przygotować typowe prace pisemne w wybranym języku o charakterze ogólnym odnoszących się do różnych dziedzin życia, dotyczących zagadnień specjalistycznych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych a także różnych źródeł;

K_U16: posiada umiejętności językowe w zakresie języka wybranej specjalności, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy;

K_U18: potrafi dzielić się zdobytą wiedzą;

K_K07: korzysta z wytworów kultury rodzimej i obcej, w tym szczególnie kultury obszaru języka studiowanej specjalności;

do weryfikacji których służy praca dyplomowa. Sylabus seminarium dyplomowego uszczegóławia te efekty, wskazując jednocześnie, że praca dyplomowa może powstać w dyscyplinie naukowej językoznawstwo lub literaturoznawstwo. Przyjęte zasady dyplomowania nie odpowiadają jednak praktycznemu profilowi studiów, o ile efekt KW03 wskazuje na praktyczne zastosowania wiedzy przedmiotowej i metodologicznej dotyczącej wybranej problematyki językoznawstwa i literaturoznawstwa, to do tego aspektu nie odnoszą się efekty sformułowane dla seminarium dyplomowego i pracy dyplomowej. Odnoszą się bowiem one do zastosowania wiedzy w pisaniu pracy dyplomowej, znajomości terminologii z zakresu językoznawstwa lub literaturoznawstwa i jej stosowanie w przygotowaniu pracy dyplomowej, umiejętności wyszukiwania i analizy informacji z zakresu językoznawstwa lub literaturoznawstwa do pisania pracy dyplomowej itd. Stosowanie zwrotu typu „praktyczne zastosowanie wiedzy do pisania pracy dyplomowej” w żaden sposób nie odpowiada koncepcji kształcenia, która odnosi się do jasno zdefiniowanego rynku pracy. Biorąc pod uwagę, że kierunek został w 80% przyporządkowany do dyscypliny naukowej językoznawstwo i w 20% do dyscypliny naukowej literaturoznawstwo rodzi się pytanie, czy studenci w toku studiów osiągnęli kompetencje umożliwiające przygotowanie prac dyplomowych w obu tych dyscyplinach. **Rekomenduje się** podjęcie dyskusji na ten temat skutkującej wnioskami dotyczącymi zakresu treści programowych i koncepcji pracy dyplomowej.

Także przyjęte na kierunku zasady przygotowania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminu dyplomowego nie uwzględniają sprawdzenia kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Zgodnie z nimi student odpowiada na trzy pytania obejmujące 1) zagadnienia dotyczące pracy dyplomowej, 2) problematykę przedmiotu kierunkowego, w ramach którego mieści się temat pracy dyplomowej.

Powiązania koncepcji pracy dyplomowej z praktycznym profilem studiów nie ułatwia zarządzenie nr 78/2019 rektora PWSTE w Jarosławiu z dn. 27 sierpnia 2019 roku, które definiuje zawartość pracy licencjackiej w sposób właściwy dla badań podstawowych z częścią teoretyczną i empiryczną, które nie w pełni odpowiadają praktycznemu profilowi kształcenia. W związku z tym **rekomenduje się** w regulacjach ogólnouniversity wyraźniej uwzględnić potrzeby studiów o profilu praktycznym z widocznym wskazaniem na prowadzenie prac rozwojowych lub badań aplikacyjnych.

Regulamin studiów określa podstawowe zasady przeprowadzania weryfikacji efektów uczenia się, w tym m.in. ustalania terminów egzaminów i egzaminów poprawkowych, wyboru egzaminatora, dostosowywania formy egzaminów i zaliczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (przy czym szczegółowe sposoby zapewnienia studentowi z niepełnosprawnością uczestnictwa w zajęciach są uregulowane w odrębnych przepisach) oraz obcokrajowców, przeprowadzania egzaminów z języka obcego oraz egzaminu komisyjnego. Obowiązujący w uczelni wzór sylabusu zakłada określenie kryteriów oceniania i wymagań egzaminacyjnych dla poszczególnych ocen.

Zapisy te umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość tego procesu. Terminy przekazywania informacji zwrotnej studentom o ocenie końcowej określone są w systemie USOS, a powszechnie przyjętym zwyczajem jest informowanie o ocenach prac etapowych na kolejnych zajęciach.

Za postępowanie uchybiające godności studenta, w tym zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem studenci ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach określonych w statucie Uczelni.

W założeniach Uczelni metody weryfikacji uczenia się powinny być powiązane z odpowiednią kategorią: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zgodnie z ogólną koncepcją wiedza studentów weryfikowana powinna być przy pomocy tradycyjnych metod: egzaminów pisemnych, ustnych, testów jednokrotnego i wielokrotnego wyboru, kolokwii, opracowań i prac pisemnych; umiejętności zaś takimi metodami jak: projekty, częściowe zadania, zadania praktyczne oraz obserwacja studenta, podczas pracy samodzielnej lub w grupie. Według Uczelni pozwala to równocześnie na ocenę kompetencji społecznych i zawodowych studenta poprzez udział studenta w sytuacjach symulowanych (np. współpraca w grupie, obowiązkowość, odpowiedzialność za powierzone zadanie, systematyczność). Osiągnięcia studentów – zgodnie z deklaracją Uczelni – weryfikowane są również podczas bieżącej pracy na zajęciach (przedłużona obserwacja przez prowadzącego zajęcia), z wykorzystaniem praktycznych, aktywizujących studenta metod nauczania (ćwiczenia audytoryjne, tablicowe, praktyczne zajęcia laboratoryjne, metoda zadaniowa, metoda projektu), obserwacja studenta podczas zajęć.

Założenie te nie wytrzymują jednak konfrontacji z metodami weryfikacji zamieszczonymi w sylabusach zwłaszcza w odniesieniu do umiejętności i kompetencji społecznych. Np. sformułowane w sylabusie zajęć *komunikacja interpersonalna* efekty uczenia się 1) „Rozpoznaje różne sposoby komunikacji interpersonalnej”; 2) „Rozwiązuje sytuacje trudne i konfliktowe” oraz 3) „Dyskutuje własnymi wypowiedziami i argumentami kompetencji” weryfikowane są poprzez wykonanie własnego projektu komunikacyjnego. Projekt ten służy też weryfikacji efektu z kategorii kompetencji społecznych „Pracuje w zespole przyjmując w nim różne role, uwzględniając specyfikę zawodu”. Przygotowanie własnego projektu, a więc niezespołowego, nie umożliwia weryfikacji efektów związanych z koniecznością tworzenia sytuacji społecznej: rozwiązywania sytuacji trudnych i konfliktowych oraz pracy w zespole, z jednoczesnym przyjmowaniem różnych ról. W przypadku zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego – czytanie C 1* weryfikacji podlega efekt „student zna podstawowe metody i reguły szybkiego czytania w języku angielskim. Podczas tych zajęć nie weryfikuje się jednak, czy student potrafi szybko czytać w języku angielskim, ale za to student musi wykazać się umiejętnością samodzielnego zdobywania wiedzy podczas czytania ze zrozumieniem oryginalnych tekstów oraz umiejętnością interpretacji tekstów o tematyce ogólnej i specjalistycznej z wykorzystaniem metod ich krytycznej analizy. Oba te efekty – w zasadzie nie powiązane z zakładanym w koncepcji kształcenia obszarem działalności zawodowej – weryfikowane są przy pomocy zaliczenia i egzaminu w niesprecyzowanej formie.

Faktograficzny egzamin ustny lub pisemny nie stwarza możliwości oceny, czy np. student wykazał się umiejętnością samodzielnego zdobywania referowanej podczas egzaminu wiedzy. Te same metody służą ocenie efektu wskazanego w sylabusie jako kompetencja społeczna: „korzysta z oryginalnych tekstów naukowych, technicznych i popularnych w języku angielskim”, który też nie jest weryfikowalny tradycyjnym egzaminem. Nawiasem mówiąc w treściach programowych tych zajęć trzykrotnie pojawia się test zaliczeniowy o niedoprecyzowanym charakterze i nie wiadomo weryfikacji jakich efektów uczenia się on dotyczy. Biorąc jednak pod uwagę, że zajęcia poświęcone są zdobyciu przez studentów kompetencji w zakresie czytania, forma ta nie wydaje się właściwie dobrana. Metody weryfikacji polegające na zaliczeniu czy egzaminie pojawiają się w dużej części kart zajęć – w tym praktycznej nauki języka, zajęć z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa – i nie są one specyficzne dla poszczególnych kategorii efektów uczenia się i nie zawsze umożliwiają weryfikację konkretnych, sformułowanych dla zajęć efektów. W przypadku weryfikacji kompetencji językowych na założonym w programie studiów poziomie ESOKJ wskazane w sylabusach metody weryfikacji (zaliczenie, egzamin) prowadzą do wniosku, że kompetencje językowe nie są weryfikowane w sposób celowy, tzn. uwzględniający narzędzia właściwe dla oceny umiejętności mówienia, słuchania, czytania i pisanie. Bywają sytuacje, gdy katalog metod lub narzędzi weryfikacji jest bogatszy niż zaliczenie i egzamin. Na przykład w przypadku *praktycznej nauki języka angielskiego – mówienie B1* każdy z efektów uczenia się z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych weryfikowany jest z wykorzystaniem tego samego katalogu metod: 1) ocena aktywności studenta, 2) prezentowanie wiadomości opracowanych samodzielnie, 3) udział w dyskusjach, 4) prezentacja. Ocena aktywności studenta i jego udział w dyskusjach wydają się być tożsamymi metodami, bo odnoszą się do aktywności i na pewno nie mogą służyć ocenie wskazanych w sylabusie umiejętności konstruowania wypowiedzi czy argumentowania. Student może być bardzo aktywny na zajęciach, ale żadną z tych umiejętności się nie wykazać. Ocena aktywności nie jest więc tu prawidłowo przyjętą metodą pomiaru. Aktywność jest kompetencją społeczną i sama w sobie nie jest wartością pozytywną, może ona bowiem np. służyć dyskusji, ale może też ją burzyć. Jednocześnie wskazany zestaw metod nie jest właściwy dla sformułowanych dla przedmiotu efektów uczenia się w kategorii kompetencji społecznych. Nie można przy ich pomocy ocenić czy student formułując wypowiedzi ustne opiera się na wybranych materiałach źródłowych wykazując się krytycznym myśleniem w trakcie ich selekcji lub konstruuje wypowiedzi ustne wykorzystując oryginalne materiały źródłowe.

W wielu sylabusach pojawia się metoda weryfikacji polegająca na wykonaniu ćwiczeń praktycznych. Nie jest jednak doprecyzowane na czym te ćwiczenia mają polegać.

Efekty uczenia się w kategorii umiejętności nie odnoszą się w większości do praktycznych umiejętności zawodowych, przez co metody weryfikacji nie umożliwiają sprawdzenia opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Przyjęte na rok akademicki 2020/2021 zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w związku z sytuacją epidemiczną przewidują dostosowanie do tej formy zajęć metod weryfikacji efektów uczenia się. Dla okresu *lockdownu* w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 były to testy, przesyłane drogą mailową: portfolio, prezentacje, tłumaczenia tekstów, konspekty lekcji, opracowania pisemne (eseje, projekty, referaty, recenzje) na wybrane przez studentów lub zadane tematy na podstawie literatury oraz egzaminy pisemne, zaliczenia i egzaminy ustne z wykorzystaniem komunikatorów umożliwiających kontakt

audiowizualny. Przyjęte metody weryfikacji - zwłaszcza w odniesieniu do prac przesyłanych mailowo – nie gwarantowały, że studenci wykonali je samodzielnie i w zasadzie, poza pojedynczymi przypadkami umożliwiały weryfikację efektów uczenia się z w kategorii wiedza. W tym kontekście **zwraca się uwagę** na konieczność takiego doboru metod weryfikacji efektów uczenia się, by zapewnić weryfikację efektów we wszystkich kategoriach, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w sposób gwarantujący, że zostały one osiągnięte w wyniku samodzielnej pracy bez korzystania z niedozwolonych pomocy.

Metody weryfikacji wykorzystywane podczas zajęć wskazanych przez Uczelnię jako zajęcia odpowiadające określonej w standardzie kształcenia nauczycieli grupie zajęć z pedagogiki i psychologii to zaliczenie (ustne), egzamin, praca zaliczeniowa, rozwiązywanie wskazanych sytuacji problemowych/zadań, prezentacja, udział w dyskusji. Nie są one zgodne ze standardem, ponieważ:

1. nie są zróżnicowane i adekwatne do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, których dotyczą te efekty;
2. weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności nie wymaga bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela, co jest m.in. skutkiem braku zajęć prowadzonych formie warsztatów zintegrowanych z praktyką zawodową.

W przypadku przygotowania dydaktycznego katalogu wykorzystywanych metod weryfikacji jest bliższy wymaganiom standardów – choć nadal mało specyficzny – i obejmuje pokaz umiejętności praktycznych, wykonywania zadań praktycznych i bieżącą obserwację.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Potwierdzają one słuszność wyżej sformułowanych zastrzeżeń dotyczący doboru metod weryfikacji efektów uczenia się. Dominującym narzędziem wykorzystywanym w procesie oceniania są testy wielokrotnego wyboru. Na przykład *praktyczna nauka języka angielskiego – słuchanie* była zaliczana na podstawie testu wielokrotnego wyboru, który nie daje możliwości sprawdzenia umiejętności odpowiadania na pytania otwarte do usłyszanego tekstu, interpretacji tekstu i przygotowania w powiązanej z nim wypowiedzi ustnej oraz wyboru i zastosowania odpowiedniej strategii w trakcie słuchania. Test weryfikuje jedynie umiejętność udzielenia, w ramach ograniczonego katalogu, odpowiedzi na pytania zamknięte do wysłuchanego tekstu, przy czym umiejętność ta nie wymaga nawet zrozumienia tekstu, np. przy czterech możliwych wariantach odpowiedzi daje 25% szans losowego trafienia, a przy dwóch odpowiedziach 50% szans.

Głównym dowodem na odbycie praktyk jest dziennik praktyk zawierający opinię opiekuna z zakładu pracy wraz z merytorycznymi załącznikami. Do dziennika praktyk nie załącza się innych dowodów, np. w postaci konspektów lekcji, pomocy naukowych przygotowanych przez studenta, czy wykonanych przez niego tłumaczeń, które nie tylko potwierdzałyby wykonanie określonych czynności, ale też pozwalały na ocenę ze strony opiekuna z ramienia Uczelni postępów studenta. W tej sytuacji opiekun praktyki z ramienia uczelni tylko w sposób formalny potwierdza osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przepisując oceny proponowane przez opiekuna praktyk w zakładzie pracy. **Rekomenduje się** rozszerzenie dokumentacji praktyk o załączniki do dziennika praktyk związane z wykonywanymi przez studentów zadaniami.

Część prac dyplomowych nie odpowiada koncepcji kształcenia lub sformułowanym na kierunku zasadom dyplomowania. Wyraźnie widać pozytywną tendencję, która nie wynika z zasad dyplomowania, by problematykę prac łączyć z obszarami zawodowymi, do których zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek: np. zawód nauczyciela, ale jednocześnie część prac dyplomowych przygotowawana jest w innych dyscyplinach naukowych niż językoznawstwo lub literaturoznawstwo, lecz w takich dyscyplinach jak nauki o komunikacji społecznej i mediach (np. „Business Communication in Cultural Diversity”) oraz nauki o zarządzaniu i jakości (np. „Strategies of Persuasion in Marketing”), z wykorzystaniem właściwych dla nauk społecznych terminologii i metod badawczych. Jednocześnie należy stwierdzić, że zdarzają się pojedyncze przypadki dobrze zaprojektowanych prac łączących językoznawstwo stosowane z pedagogiką oraz celowego i skutecznego zaadoptowania do potrzeb glottodydaktycznych narzędzi typowych dla badań społecznych (np. „Classroom management techniques to facilitate communication among school students at the age between 12 and 14”). Żadna z ocenionych prac dyplomowych nie jest zgodna z koncepcją kształcenia, ponieważ realizuje model pracy badawczej właściwy dla badań podstawowych, część prac dyplomowych nie potwierdza osiągnięcia przez studentów kompetencji we właściwym dla 6 poziomu PRK stopniu zaawansowanym, ponieważ ma charakter ilustracyjny (opisowy).

Ponadto w przypadku prac dyplomowych zdążają się sytuacje, w których treść nie odpowiada tematowi pracy, prace są pozbawione zrębu metodologicznego, istotnego nie tylko w badaniach podstawowych, ale też – zgodnie ze specyfiką – w badaniach aplikacyjnych czy pracach rozwojowych, obfitują w błędy językowe i stylistyczne, nie potwierdzając osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych na poziomie C1 ESOKJ.

Niewłaściwy dla kategorii efektów uczenia się dobór metod weryfikacji implikuje – mimo przyjętych w uczelni reguł – że w procesie weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się nie jest faktycznie zapewniona wiarygodność ocen. Analiza prac dyplomowych wskazuje także, że nie jest zapewniona bezstronność, rzetelność, przejrzystość procesu weryfikacji oraz porównywalność ocen. Oceny prac dyplomowych bywają zawyżone, pytania na egzaminie dyplomowym nie są zgodne z przyjętymi zasadami i dotyczą innych dyscyplin naukowych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo. W końcu w przypadku prac dyplomowych przygotowywanych w innych dyscyplinach nauki o komunikacji społecznej i mediach czy nauki o zarządzaniu i jakości nie jest zapewniona rzetelność procesu weryfikacji, ponieważ oceny dokonują osoby (opiekun pracy i recenzent), nie posiadające dorobku naukowego ani praktycznego doświadczenia zawodowego odpowiadającego tym dyscyplinom.

Aktywni w kole naukowym studenci kierunku są autorami referatów konferencyjnych wygłaszanych na ogólnopolskich lub zagranicznych studenckich sesjach naukowych i odnotowują w tym zakresie pewne osiągnięcia, czego przykładem jest III miejsce na międzynarodowym seminarium kół naukowych w Olsztynie w 2017 roku. Problematyka prezentowanych wystąpień, np. „On selected metaphorical extensions of the lexeme „brass” from a cognitive perspective” mieści się w badaniach podstawowych, nie potwierdzając umiejętności aplikowania do praktyki zawodowej wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Studenci kierunku nie rejestrują też osiągnięć w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku. **Rekomenduje się** w związku z tym przesunięcie punktu ciężkości w działalności koła naukowego z obszaru badań podstawowych na badania aplikacyjne lub prace rozwojowe prowadzone we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W Uczelni stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, które jednak nie umożliwiają właściwego dobór kandydatów na kierunek filologia, ponieważ dopuszczają kandydatów bez potwierdzonej świadectwem maturalnym znajomością języka angielskiego. Zasady uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Zostały przyjęte zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, jednak zasady dyplomowania nie odpowiadają praktycznemu profilowi kształcenia, ponieważ nie uwzględniają weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z zakresu norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla branż zawodowych, do których zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek.

Przyjęty w Uczelni system weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, jednak stosowane na kierunku metody weryfikacji i oceny nie wpisują się w te zasady, nie są zorientowane na studenta, nie umożliwiają uzyskania informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się, jak również nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, ponieważ nie są specyficzne dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, często nie są adekwatne do efektów sformułowanych dla poszczególnych zajęć.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia nauczycieli, ponieważ nie są zróżnicowane i adekwatne do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, a weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności nie wymaga bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela.

Prace etapowe i egzaminacyjne, dzienniki praktyk i prace dyplomowe potwierdzają sformułowane wyżej zastrzeżenia. W szczególności prace dyplomowe nie są zgodne z koncepcją kształcenia, ponieważ są przygotowywane w modelu właściwym dla badań podstawowych, nieliczne z nich proponują zastosowanie osiągnięć naukowych w praktyce zawodowej, w sposób właściwy dla badań aplikacyjnych lub prac rozwojowych. Niezgodność z koncepcją kształcenia polega także na tym, że znacząca część prac dyplomowych przygotowywana jest w dyscyplinach innych niż te, do których został przyporządkowany kierunek, więc nie potwierdza osiągnięcia kompetencji na 6 poziomie PRK w dyscyplinie językoznawstwo lub literaturoznawstwo, ale także i w dyscyplinach, w których te prace zostały przygotowane, skoro program studiów nie przewiduje treści programowych w ramach tych dyscyplin w stopniu zaawansowanym. Pociąga to za sobą konsekwencje w postaci braku rzetelności w ich ocenie, a więc w ogóle braku porównywalności ocen prac dyplomowych.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyły następujące nieprawidłowości: 1) nieselektywne zasady rekrutacji nie zapewniające kandydatów o kompetencjach wstępnych w zakresie języka angielskiego umożliwiające osiągnięcie zakładanego dla kierunku poziomu umiejętności językowych wg ESOKJ; 2) niespecyficzne dla praktycznego profilu studiów zasady dyplomowania, które nie uwzględniają aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych, 3) brak rzeczywistego powiązania metod weryfikacji z kategoriami efektów uczenia się, 4) brak zgodności metod weryfikacji efektów uczenia się stosownych w zajęciach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela z zasadami z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia nauczycieli; 5) brak aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych i podejmowanie problematyki w dyscyplinach innych, niż te do których został przyporządkowany kierunek.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Uściślenie zasad rekrutacji w sposób zapewniający kandydatów z potwierdzoną świadectwem maturalnym znajomością języka angielskiego.
2. Uwzględnienie w zasadach dyplomowania weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z zakresu norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla branż zawodowych, do których zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek.
3. Rzeczywiste powiązanie metod weryfikacji efektów uczenia się z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
4. Zapewnienie zgodności metod weryfikacji efektów uczenia się stosownych w zajęciach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela z zasadami z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.
5. Zapewnienie aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych z ograniczeniem ich problematyki do dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek.
6. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na kierunku zajęcia prowadzi 26 nauczycieli akademickich, w tej grupie dwie osoby ze stopniem doktora habilitowanego i dorobkiem naukowym w dyscyplinie naukowej językoznawstwo oraz pięć osób ze stopniem nowym doktora i dorobkiem naukowym w tej samej dyscyplinie, przy czym jedna z tych osób prowadzi badania naukowe na podstawie literackiego materiału empirycznego. Wśród nauczycieli akademickich nie ma żadnej osoby posiadającej stopień naukowy lub dorobek naukowych w dyscyplinie literaturoznawstwo, przy czym jedna osoba z tytułem zawodowym magistra w zakresie historii i lingwistyki stosowanej posiada otwarty przewód doktorski w dyscyplinie literaturoznawstwo. Kompetencje związane z językiem angielskim posiadają wszystkie osoby ze stopniem naukowym oraz dodatkowo trzy osoby z tytułem zawodowym magistra, w tym jeden *native speaker*. Ponadto na kierunku zajęcia prowadzą dwie osoby z tytułem zawodowym magistra filologii germańskiej. W tej grupie dziesięciu osób dwie osoby mają doświadczenie związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela w szkole podstawowej, a w przypadku następnych dwóch osób zostało wykazane praktyczne doświadczenie związane z zawodem tłumacza. Żadna z osób w potencjale kadrowym kierunku nie wykonywała ani nie wykonuje zawodu konsultanta językowego. **Rekomenduje się** pozyskanie do grona osób prowadzących zajęcia na kierunku przedstawiciela zawodu konsultant językowy.

Zajęcia wskazane przez uczelnię jako zajęcia odpowiadające standardowi kształcenia nauczycieli prowadzone są przez dwie osoby ze stopniem naukowym w dyscyplinie naukowej pedagogika i dwie osoby ze stopniem naukowym w dyscyplinie psychologia oraz dodatkowo po jednej osobie z tytułem magistra, które ukończyły kierunek pedagogika oraz psychologia. Żadna z tych osób nie wykazuje doświadczenia zawodowego związanego z pracą w szkole podstawowej. O ile uzyskane stopnie naukowe i ukończone studia wskazują na zgodność kwalifikacji nauczycieli akademickich z wymaganiami standardu kształcenia nauczyciela, to zakres prowadzonych badań (psychologia wieku dorastania i umieranie) lub kwalifikacje zawodowe (nauczyciel przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej) spełnione są tylko w sposób formalny. Należy podkreślić, że potencjał uczelni w tym zakresie jest znacząco większy, ponieważ Instytut Humanistyczny odpowiada także za kierunek *pedagogika*. W tym kontekście **rekomenduje się** skierowanie do prowadzenia zajęć na kierunku filologia nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy lub/i doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające efektom uczenia się określonym przez standard kształcenia nauczycieli, zgodnie z koncepcją kształcenia wyposażającą w kompetencje do nauczania przedmiotu w szkole podstawowej. Zajęcia z zakresu dydaktyki prowadzą nauczyciele akademicy posiadający odpowiednie doświadczenie zawodowe oraz dorobek naukowy w zakresie glottodydaktyki.

Ponadto na kierunku zajęcia prowadzi pięć osób ze stopniem doktora, które reprezentują subsydialne w stosunku do koncepcji kształcenia dyscypliny naukowe: nauki teologiczne, nauki prawne, historię oraz filozofię.

Struktura kwalifikacji w odniesieniu do posiadanych tytułów zawodowych, stopni i tytułów naukowych, z wyjątkiem dyscypliny literaturoznawstwo, praktycznego doświadczenia zawodowego, liczebności

kadry, w stosunku do liczby studentów oraz stabilność zatrudnienia umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Legitymują się oni doświadczeniem dydaktycznym w pracy w innych szkołach wyższych, a część z nich doskonali swoje kompetencje dydaktyczne w ramach różnych kursów i szkoleń. Hospitacje zajęć wykazały, że nauczyciele akademicy są przygotowani do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich nie przekracza wymiaru zajęć dydaktycznych określonego w ustawie. Nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami i ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez osoby zatrudnione w uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Zatrudnienie w Uczelni następuje w drodze konkursowej, a przyjęte zasady doboru nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć w większości przypadków jest adekwatne do potrzeb zajęć. Ponieważ treści, efekty uczenia się i wynikające z nich treści programowe w niewielkim stopniu uwzględniają profil praktyczny, to o doborze nauczycieli akademickich decyduje głównie dorobek naukowy i w przypadku praktycznej nauki języka obcego doświadczenie dydaktyczne. Nie mniej co najmniej dyskusyjne jest powierzanie zajęć z *psychologii* na kierunku przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela szkoły podstawowej, osobie, która co prawda posiada stopień naukowy w tej dyscyplinie, ale jej dorobek naukowy jest odległy od problematyki dotyczącej psychologii tego etapu rozwojowego, co zresztą – jak zostało wykazane w ocenie spełniania kryterium 2 ma odzwierciedlenie w treściach programowych tych zajęć. Równie kontrowersyjne jest powierzanie zajęć *stylistyka języka polskiego* osobie ze stopniem naukowym w dyscyplinie filozofia, która nie ma wykształcenia w zakresie filologii polskiej i żadnego doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią odpowiadającego umiejętnościom, które studenci powinni osiągnąć na tych zajęciach. Wszystkie ujęte w programie studiów zajęcia związane z dyscypliną nauką literaturoznawstwo są obsadzone nieprawidłowo. Uczelnia co prawda próbuje wykazać, że prowadząca je osoba posiada jakiś dorobek w tej dyscyplinie, ale są to zasadniczo teksty językoznawcze przygotowane w oparciu o analizę tekstu literackiego. Nawet przyjmując, że osoba ta wchodzi w obszar badań literaturoznawczych, to przekazanie wiedzy adekwatnej do założonego dla 6 poziomu PRK stopnia zawansowania, wymaga adekwatnych kompetencji. Prowadzenie zajęć, którym przypisano efekty uczenia się i treści, odnoszące się do wiedzy kluczowej w zakresie danej dyscypliny naukowej, opartej o cały dorobek tej dyscypliny, powinno być powierzone osobom, które posiadają uporządkowaną, szeroką znajomość dorobku naukowego wypracowanego w tej dyscyplinie. W tym kontekście należy także zwrócić wagę na nieadekwatność kwalifikacji nauczycieli akademickich włączonych w proces dyplomowania w charakterze opiekunów prac dyplomowych i recenzentów do problematyki tych prac. Niejednokrotnie odnotowywany jest brak koherencji między dyscypliną nauką reprezentowaną przez te osoby, a dyscypliną, w której powstają prace. Z kolei wyraźne powiązanie obsady zajęć z doświadczeniem zawodowym nauczycieli akademickich zdobytym poza uczelnią dotyczy w zasadzie tylko glottodydaktyki, która prowadzona jest przez osoby mające doświadczenie zawodowe w zakresie nauczania języka obcego w szkole podstawowej.

Nauczyciele akademicy systematycznie pomnażają dorobek naukowy w dyscyplinie językoznawstwo, w nikłym stopniu literaturoznawstwo oraz w subsydialnych dla koncepcji kształcenia dyscyplinach

naukowych, rozwijają kompetencje dydaktyczne i w mniejszym stopniu pogłębiają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z zakresem prowadzonych przez nich zajęć.

Nauczyciele akademicki są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez prowadzoną w Uczelni ankietyzację oraz przez innych nauczycieli w formie hospitacji zajęć zgodnie z przyjętymi procedurami. Wyniki ankiet i hospitacji wykorzystywane są w okresowej ocenie nauczycieli akademickich, która obejmuje aktywność w zakresie działalności naukowej, zawodowej oraz dydaktycznej członków kadry prowadzącej kształcenie. Wyniki oceny mają wpływ na politykę kadrową i mogą skutkować formułowaniem oczekiwań odnoszących się do indywidualnych ścieżek rozwojowych w zakresie realizowanych priorytetów, w tym także odnoszących się do kompetencji dydaktycznych. Uczelnia prawidłowo zdiagnozowała niedobory kadrowe w zakresie językoznawstwa, czego wyrazem jest powiązanie kariery młodego pracownika z planowanym zdobyciem stopnia naukowego w tej dyscyplinie

Realizowana polityka kadrowa, choć perspektywiczna, to na obecnym etapie nie w pełni umożliwia dobór kadry prowadzącej kształcenie zapewniający prawidłową realizację zajęć, sprzyja jednak stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich, w większości przypadków kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia głównie poprzez dofinansowywanie publikacji, udziału w konferencjach i szkoleniach. Jest ona ukierunkowana głównie na rozwój w zakresie podnoszenia kompetencji akademickich i dydaktycznych, w mniejszym stopniu koncertuje się na pogłębianiu doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią związanego z branżami, do pracy w których przygotowuje kierunek. **Rekomenduje się** zwiększenie nacisku w polityce kadrowej na kwestie rozwoju zawodowego nauczycieli akademickich w zakresie wykonywania zawodu nauczyciela i konsultanta językowego. Polityka kadrowa ogranicza się też do wykorzystania tradycyjnych, głównie finansowych form wsparcia. Np. osobie, która ma otwarty przewód doktorski w dyscyplinie naukowej literaturoznawstwo zostały powierzone zajęcia z *praktycznej nauki języka angielskiego* w zakresie gramatyki, mówienia i pisania, które nie dają możliwości pracy na tekście literackim z jego interpretacją włącznie. Nie prowadzi też ona żadnych propedeutycznych zajęć – adekwatnych do etapu kariery i kwalifikacji – w dyscyplinie literaturoznawstwo. Sposób obsady zajęć w tym kontekście jest też elementem polityki kadrowej i może stanowić wsparcie lub utrudnienie w zakresie osiągnięcia zakładanych celów. **Rekomenduje się** poszerzenie metod wsparcia w rozwoju naukowym, dydaktycznym i zawodowym o inne niż finansowe.

W Uczelni realizowana polityka kadrowa obejmująca zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom, czego wyrazem są przyjęty formalnie regulamin antymobbingowy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i kwalifikacje nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się związanych

z dyscypliną naukową językoznawstwo oraz z dyscyplinami subsydialnymi dla koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, choć nie zawsze potencjał ten jest właściwie wykorzystywany. Wyraźnym niedoborem jest brak w potencjale kadrowym osób posiadających stopień naukowy lub/i dorobek naukowy w dyscyplinie literaturoznawstwo, co przenosi się na prawidłowość obsady zajęć z tą dyscypliną powiązanych. Słabością jest też – co zapewne wynika z wymuszonego przepisami przejścia z ogólnoakademickiego profilu kształcenia na profil praktyczny – stosunkowo mały udział w kadrze nauczającej osób posiadających doświadczenie zawodowe w zakresie branż zawodowych, do których przygotowuje kierunek. Ogólnie liczba nauczycieli akademickich zapewnia realizację zajęć.

Polityka kadrowa oparta jest o transparentne zasady, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry. Polityka kadrowa nie w pełni uwzględnia praktyczny profil kształcenia, koncentrując się na rozwoju akademickich kompetencji kadry nauczającej. Uczelnia jednak zdiagnozowała niedobory kadrowe związane z dyscypliną naukową literaturoznawstwo. Wśród kadry jest osoba przygotowująca w tym zakresie pracę doktorską i w dalszej perspektywie w miarę rozwoju naukowego będzie mogła prowadzić zajęcia na zaawansowanym poziomie. Na obecnym etapie jednak nie podjęto działań zapewniających nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach. Uczelnia stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju, sięgając głównie do wsparcia finansowego i nie wykorzystując innych możliwych narzędzi i metod.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważył brak w potencjale kadrowym osób ze stopniem naukowym i/lub dorobkiem naukowym w dyscyplinie literaturoznawstwo, które mogą prowadzić zajęcia na poziomie zaawansowanym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie prawidłowej obsady zajęć związanych z dyscypliną naukową literaturoznawstwo i podjęcie działań zapobiegających występowaniu w przyszłości nieprawidłowości w obsadzie zajęć.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Proces kształcenia na kierunku filologia odbywa się na terenie dwóch, oddalonych siebie o kilka minut spaceru kompleksów budynków. W jednym z nich znajduje się siedziba rektoratu i biblioteka, w drugim siedziba Instytutu Humanistycznego i budynki dydaktyczne.

Zajęcia odbywają w dziesięciu salach dydaktycznych w kompleksie, w którym znajduje się Instytut Humanistyczny oraz dodatkowo w trzech salach biblioteki o zróżnicowanej wielkości od 16 do 150 miejsc przeznaczonych do odbywania ćwiczeń, laboratoriów i wykładów, w tym w laboratorium językowym, laboratorium fonetycznym i pracowni językowej ulokowanej w bibliotece. Ponadto jedna z sal wyposażona jest w 20 stanowisk komputerowych oraz nowoczesną tablicę interaktywną i pełni funkcję pracowni komputerowej oraz laboratorium językowego. Pozostałe sale dydaktyczne mają zróżnicowane wyposażenie, które obejmuje białe tablice, telewizory, projektory i komputery, tablice interaktywną. Słabością infrastruktury jest brak wyspecjalizowanej pracowni do nauczania dydaktyki języków obcych, w której znajdowałyby się zgromadzone w Instytucie aktualnie wykorzystywane w szkolnictwie podręczniki szkolne i pomoce naukowe. **Rekomenduje się** wydzielenie tego typu pracowni oparciu o już istniejące wyposażenie sal dydaktycznych.

Wykorzystywane w procesie kształcenia oprogramowanie obejmuje pakiet biurowy, trenera wymowy oraz oprogramowanie służące do tworzenia i zarządzania pamięcią tłumaczeń. Jest ono nowoczesne, umożliwia osiągnięcie założonych dla kierunku efektów uczenia się i odpowiada oprogramowaniu używanemu w praktyce zawodowej.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach komputerowych i laboratoriach oraz licencji na oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Jak już wspomniano biblioteka znajduje się nieopodal kompleksu budynków, w których odbywają się zajęcia studentów kierunku filologia i udostępnia też swoją infrastrukturę do prowadzenia tych zajęć. Jest ona czynna codziennie oprócz niedziel w godzinach 10.00-18.00.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP

Studenci mają zapewniony dostęp do sieci bezprzewodowej, komputerów i specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań lub projektów

Infrastruktura dydaktyczna i biblioteczna dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Zniesione zostały bariery w dostępie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, jak również zaplecza sanitarnego.

Program studiów nie przewiduje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, choć koncepcja kształcenia przewiduje przygotowanie studentów do korzystania z tych technik, co ma wyraz w efekcie uczenia się KU_03 "potrafi korzystać ze szkoleń dostępnych w formie elearningu". Uczelnia dysponuje w tym zakresie platformą Microsoft Teams.

Na stronie internetowej uczelni w sytuacji epidemicznej zostały opublikowane „Warunki zaliczenia poszczególnych przedmiotów w formie zdalnej w roku akademickim 2019/2020. Wnika z nich, że w tym *lockdownu* do prowadzenia zajęć zdalnych wykorzystywano w zależności od przedmiotu kilka systemów informatycznych umożliwiających prowadzenie zajęć zdalnych i weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się (testportal.pl, platformy Big Blue Button, Moodle, Zoom, Teams, testy w formie formularza Microsoft oraz sięgano po różnego rodzaju rozwiązania zastępcze (przesyłanie materiałów i prac etapowych oraz egzaminacyjnych pocztą e-mailową czy wykorzystywanie komunikatora Skype). Przyjęte rozwiązanie, choć umożliwiało prowadzenie procesu kształcenia i podtrzymanie kontaktu między nauczycielami akademickimi i studentami, umożliwiało nauczycielom akademickim korzystanie z jednego lub dwóch narzędzi, ale nakładało na studentów konieczność opanowania kilku różnych systemów informatycznych. Przyjęte na rok akademicki 2020/2021 zasady prowadzenia zajęć zdalnych nie rozwiązują tego problemu, bo choć Uczelnia rekomenduje do wykorzystania w trybie asynchronicznym platformę Moodle, a w trybie synchronicznym platformę Microsoft Teams, to dopuszcza za zgodą dyrektora instytutu również inne zdalne formy prowadzenia zajęć. W związku z tym **rekomenduje się** konsekwentne ograniczanie i jednoznaczne wskazanie służących do prowadzenia zajęć na odległość narzędzi informatycznych, tak by studenci nie byli zobligowani do korzystania z różnych platform kształcenia na odległość.

Księgozbiór zgromadzony w Bibliotece PWSTE w Jarosławiu liczy 65 656 vol., z czego ok. 4000 dla kierunku filologia specjalność filologia angielska. Biblioteka posiada w prenumeracie 126 tytułów czasopism, z czego 13 tytułów czasopism na potrzeby kierunku filologia. Są to czasopisma naukowe („Cognitive Linguistics”, „Słowo. Studia językoznawcze”), branżowe związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela („English Teaching Professional”, „Modern English Teacher”, „Języki obce w szkole”), stanowiące pomoce dydaktyczne w nauczaniu języka angielskiego („Current”) lub odnoszące się do języków specjalistycznych („Business English Magazine”) czy czasopisma zapewniające kontakt z żywym językiem („The Guardian Weekly”, „Time”). W doborze tym nie jest reprezentowane literaturoznawstwo. **Rekomenduje się** uzupełnienie w tym zakresie listy czasopism. Poza tym zasoby biblioteczne są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Biblioteka posiada odpowiednie zasoby literatury, umożliwiające właściwe przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela. Obejmują one piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów.

Tradycyjne zasoby biblioteczne w formie drukowanej uzupełniane są o zasoby cyfrowe. W ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki możliwy jest dostęp np. do Wiley Online Library obejmującej piśmiennictwo w zakresie lingwistyki i języka oraz literatury, a także do kilkunastu czasopism, naukowych i popularno-naukowych (np. „English Teaching & Learning”, „Language & Communication”, „Language Sciences”, „Linguistics and Education”, „Literacy”, „Literature Compass”). Biblioteka umożliwia dostęp także do innych baz danych oferujących materiały w zakresie filologii i języka angielskiego: EBSCO, IBUK Libra, Oxford.

Ponadto na stronie internetowej biblioteka udostępnia linki ogólnodostępnych baz danych z nauk humanistycznych m.in: BazHum, Directory of Open Access Books, Directory of Open Access Journals, Open Humanities Press.

Biblioteka umożliwia dostosowanie zasobów dla osób słabowidzących lub niedowidzących. Wszystkie stanowiska komputerowe w pomieszczeniach bibliotecznych mogą być wykorzystywane przez osoby z niepełnosprawnościami motorycznymi. Biblioteka posiada również powiększalnik tekstu z funkcją zamiany tekstu na mowę - płynne odczytywanie dokumentów głosem syntetycznym w wielu językach. Sprzęt mieści się w Czytelni Ogólnej i jest dostępny dla wszystkich czytelników. Ponadto 6 komputerów w Czytelni Ogólnej wyposażonych jest w oprogramowanie dla osób słabowidzących SuperNova.

Biblioteka PWSTE udostępnia swoje zbiory również zdalnie. Od 2015 roku tworzona jest Biblioteka Cyfrowa, na której umieszczane są publikacje pracowników Uczelni, e-booki, bazy danych, normy oraz dane statystyczne. Platforma umożliwia także realizację zajęć z wykorzystaniem technik informatyczno-komunikacyjnych poprzez udostępnianie studentom materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej przez prowadzących zajęcia dydaktyczne.

W PWSTE w Jarosławiu prowadzone są przeglądy infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnością. Udział nauczycieli akademickich prowadzących kształcenia na kierunku w ocenie infrastruktury zapewniony jest poprzez ich uczestnictwo we wskazanych w kryterium 10 zespołach działających w ramach USZJK. Udział studentów zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Ankieta ta obejmuje m.in. pytania dotyczące oceny wyposażenia sal w odpowiednie urządzenia, dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostępu do zasobów bibliotecznych i internetu. W tej części ankiety (Ocena warunków studiowania) studenci mają jedynie możliwość oceny tego aspektu w przyjętej w ankiecie skali ocen, bez opcji wypowiedzenia się w pytaniach otwartych. Taka forma pozwala zdiagnozować poziom zadowolenia studentów i nie jest wystarczająca do zidentyfikowania konkretnych problemów i potrzeb związanych z infrastrukturą dydaktyczną. Raport przygotowany na podstawie ankiety stanowi jedynie sprawozdanie z wysokości przyznanych ocen i nie zawiera wniosków i rekomendacji dotyczących działań naprawczych. Ogólna pozytywna ocena infrastruktury świadczy o wykorzystywaniu wniosków z przeglądów i ocen w jej doskonaleniu. Nie mniej **rekomenduje się** wprowadzenie do ankiet studenckich pytań otwartych lub włączenie przedstawicieli studentów do zespołów oceniających program studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne oraz zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne, PWSTE w Jarosławiu umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział

w kształceniu. Infrastruktura dydaktyczna uczelni dostosowana jest do potrzeb kształcenia nauczycieli, choć jej słabością jest brak wyspecjalizowanej pracowni glottodydaktycznej.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących, o czym świadczy ogólna pozytywna ocena tej infrastruktury. Nie mają na nią wpływu nieprzenoszące się w sposób istotny na jakość kształcenia uchybienia wskazane w analizie stanu faktycznego, odnośnie do których zostały sformułowane rekomendacje.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Instytut Humanistyczny prowadzi sformalizowaną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Działa przy nim Rada Pracodawców, w której skład wchodzi m.in. przedstawiciele przedszkoli, szkół podstawowych, branży usługowej, w tym tłumaczeniowej i technologicznej. Profil działalności tych organizacji jest zgodny z zakresem kształcenia na kierunkach, za które odpowiada Instytut, a Rada w tym składzie może być pomocna w wyznaczaniu ogólnej strategii rozwoju jednostki. Nie jest on jednak specyficzny dla poszczególnych kierunków studiów, co potwierdziło się podczas spotkania z pracodawcami, którzy doskonale orientowali się w różnych inicjatywach Instytutu na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, ale nie mogli się odnieść do kwestii związanych z kształceniem na ocenianym kierunku. Ani Rada Pracodawców, ani żaden inny formalny lub nieformalny zespół złożony z przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego właściwy dla kierunku filologia nie uczestniczył w procesie tworzenia oraz opiniowania koncepcji kształcenia, ani nie bierze udziału w opiniowaniu programu studiów i jego doskonaleniu.

Udział pracodawców w realizacji programu studiów ogranicza się do organizacji praktyk zawodowych, opieki nad praktykantami i oceny ich kompetencji (ale jak wykazano w ocenie spełnienia kryterium 3, dobór ich w tym zakresie jest przypadkowy) i nie przybiera innych form np. realizacji aplikacyjnych prac etapowych lub dyplomowych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć lub weryfikacji efektów uczenia się. **Rekomenduje się** rozszerzenie udziału pracodawców w realizacji programu studiów.

Instytut posiada natomiast bardzo rozbudowaną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która wspiera kształcenie m.in. na kierunku filologia. W liczne przedsięwzięcia realizowane we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi angażowani są chętni studenci. Przykładem takich form współpracy jest program zajęć językowych w ramach Uniwersytetu Dziecięcego, czy organizacja konkursu języka angielskiego dla uczniów szkół średnich. Instytut prowadzi także wykłady i warsztaty dla młodzieży szkół ponadpodstawowych. Przedsięwzięcia te mają jednak głównie charakter promocyjny i ich głównym celem nie jest wspieranie kształcenia na kierunku, choć takiemu wsparciu mogą służyć. Inną inicjatywą są wizyty studentów II-go roku w ośrodku KLANZY w Lublinie, które koncentrują się na rozwoju kompetencji pedagogicznych studentów realizujących ścieżkę nauczycielską. Charakterystyczne, że ta aktywność wpierająca kształcenie na kierunku odnosi się tylko do kompetencji nauczycielskich i nie jest powiązana z zakładanym w koncepcji kształcenia przygotowaniem do zawodu konsultanta językowego. **Rekomenduje się** rozszerzenie współpracy z pracodawcami wspierającej kształcenia na kierunku filologia o projekty dotyczące specjalności konsultant językowy.

Nie są prowadzone okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Instytut Humanistyczny prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, czego formalnym wyrazem jest działająca przy nim Rada Pracodawców. Jej skład jest zgodny zakresem działania Instytutu, jednak nie jest specyficzny dla poszczególnych kierunków studiów, w tym dla kierunku filologia. W procesie tworzenia i opiniowania koncepcji kształcenia oraz w opiniowaniu programu studiów nie bierze udziału Rada Pracodawców, ani żaden inny zespół, którego skład byłby zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku. Udział pracodawców w realizacji programu studiów ogranicza się do organizacji praktyk zawodowych. We współpracy z interesariuszami zewnętrznymi uczelnia przygotowuje różne projekty, które m.in. mogą służyć wsparciu kształcenia na kierunku filologia, ale nie są one powiązane z zawodem konsultant językowy. W ramach uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie podlegają ocenie relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym i ich wpływ na program studiów i jego realizację.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) braku stałego zespołu pracodawców, których profil działalności byłby zgodny z koncepcją i celami kształcenia na kierunku filologia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy, którzy uczestniczyliby w opiniowaniu koncepcji kształcenia oraz ocenie programów studiów i ich realizacji, 2) braku okresowej oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie jej wpływu na program studiów i jego realizację.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Przeprowadzenie oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie jej wpływu na program studiów i jego realizację.
2. Zapewnienie wpływu na koncepcję kształcenia, program studiów i jego dokonanie zespołowi pracodawców, których profil działalności jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia na kierunku filologia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy.
3. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Międzynarodowa współpraca w odniesieniu do kierunku filologia dotyczy głównie programu Erasmus+ i obejmuje 30 uczelni w następujących krajach: Litwa, Łotwa, Słowacja, Rumunia, Węgry, Włochy, Hiszpania, Portugalia i Turcja. Dobór uczelni umożliwia podjęcie studiów na kierunkach filologicznych, w szczególności w zakresie języka angielskiego. Z oferty tej mogą korzystać zarówno studenci jak i nauczyciele akademicy. Ponieważ większość zajęć na kierunku filologia w PWSTE w Jarosławiu prowadzona jest w języku angielskim nie ma potrzeby konstruowania specjalnej oferty dla studentów zagranicznych. W ostatnich sześciu latach z możliwości wyjazdu w ramach programu Erasmus+ skorzystało 18 studentów oraz trzech nauczycieli akademickich.

Istotnym elementem umiędzynarodowienia kierunku, wspierającym kompetencje interkulturowe w związku z funkcjonowaniem języka angielskiego jako *lingua franca*, jest udział w kadrze nauczającej i wśród studentów osób zza granicy, głównie wschodniej i południowej. W zespole nauczającym jest też jeden *nativ speaker*.

Uczelnia umożliwia nauczycielom akademickim kontakt z międzynarodowym środowiskiem filologicznym poprzez wspieranie udziału w międzynarodowych konferencjach naukowych, głównie organizowanych w Polsce. Na szesnaście referatów od roku 2015 trzy były przedstawione na konferencjach we Francji, Portugalii i na Ukrainie. Studenci kierunku filologia mają możliwość uczestniczenia w międzynarodowych konferencjach organizowanych w PWSTE w Jarosławiu oraz we współorganizowanej ze stroną ukraińską w Tarnopolu cyklicznej konferencji studentów i młodych naukowców. Ponadto stwarzane są warunki do uczestnictwa nauczycieli akademickich w kursach doskonalących i warsztatach metodycznych prowadzonych przez doświadczonych nauczycieli i jednocześnie rodzimych użytkowników języka organizowanych w zakresie języka angielskiego przez Uniwersytet Rzeszowski oraz języka niemieckiego przez Goethe-Institut Krakowie.

Udział nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku w ocenie umiędzynarodowienia zapewniony jest poprzez ich udział we wskazanych w kryterium 10 zespołach działających w ramach USZJK. Udział studentów zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Ankieta ta obejmuje pytanie dotyczące oferty w ramach programu Erasmus. W tej części ankiety (Ocena warunków studiowania) studenci mają jedynie możliwość oceny tego aspektu w przyjętej w ankiecie skali ocen, bez opcji wypowiedzenia się w pytaniach otwartych. Taka forma pozwala zdiagnozować poziom zadowolenia studentów jedynie do oferty programu Erasmus+ i nie jest wystarczająca do zidentyfikowania konkretnych problemów i potrzeb związanych z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia. Raport przygotowany na podstawie ankiety stanowi jedynie sprawozdanie z wysokości przyznanych ocen i nie zawiera wniosków i rekomendacji dotyczących działań naprawczych. **Rekomenduje się** wprowadzenie do ankiet studenckich pytań otwartych lub włączenie przedstawicieli studentów do zespołów oceniających program studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W PWSTE w Jarosławiu zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku filologia, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia. Nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry. Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym lub naukowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

System wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym, naukowym oraz w wejściu na rynek pracy jest zróżnicowany i stosunkowo dobrze zorganizowany. Uczelnia wspiera studentów na wielu płaszczyznach, jednak z perspektywy studenckiej, jednym z najistotniejszych elementów takiego wsparcia jest współpraca i bieżący kontakt z wykładowcami. Studenci mają swobodną możliwość konsultacji z wykładowcami podczas dyżurów oraz w przerwach między zajęciami. Dodatkowo, każdy rocznik posiada wskazanego przez władzę uczelni opiekuna roku, który odpowiada za poprawny przepływ informacji między studentami a kadrą akademicką oraz wspierającą proces uczenia się.

Za wsparcie studentów w zakresie rozwoju umiejętności miękkich oraz przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej na rynku pracy odpowiada Akademickie Biuro Karier. W ofercie biura znajdują się między innymi szkolenia z umiejętności interpersonalnych oraz z zakresu prawa pracy. Do dyspozycji pozostaje również doradca zawodowy, udzielający indywidualnych porad. Oferta Biura wspiera studentów w rozwoju zawodowym oraz wspomaga ich na każdym etapie rekrutacji w miejscach pracy. Dodatkowo, Centrum Badań, Diagnostyki i Terapii oferuje pomoc w wyborze odpowiedniego kierunku rozwoju zawodowego. Na uczelni funkcjonuje również Inkubator Przedsiębiorczości, stymulujący rozwój pomysłów nakierowanych na tworzenie własnej działalności gospodarczej. Informacje dotyczące możliwości rozwoju zawodowego są odpowiednio promowane wśród studentów.

Uczelnia posiada zorganizowany system wsparcia studentów wybitnych. Studenci wyróżniający się swoimi wynikami w nauce, po uzyskaniu zgody dyrektora instytutu indywidualizują i rozszerzają program studiów. Istotnym elementem indywidualnego programu studiów jest bezpośrednie zaangażowanie studenta w pracę badawczą. W przypadku zgody studentowi wyznaczany jest również opiekun naukowy, który nadaje kierunek dalszemu przebiegowi studiów. Taki model indywidualizacji wspiera studenta w rozwoju pod opieką wykładowcy. Studenci mogą również w ten sposób skrócić okres trwania studiów o dwa semestry. Studenci wybitni, nieposiadający indywidualnego programu studiów również mogą realizować zajęcia nieobjęte programem studiów, co pozwala im na swobodne poszerzanie wiedzy. Zajęcia takie są jednak odpłatne.

Uczelnia umożliwia studentom podjęcie aktywności artystycznych, sportowych, organizacyjnych oraz charytatywnych. Organizowane są liczne wydarzenia, przede wszystkim artystyczne i integracyjne. Studenci mają również możliwość rozwijania kompetencji społecznych poprzez udział w projektach charytatywnych. Możliwe jest również zaangażowanie się w działalność Chóru Akademickiego, zespołu muzycznego, klubu turystycznego oraz Akademickiego Związku Sportowego. Liczne organizacje i instytucje wspierają studentów w rozwoju społecznym i artystyczno-sportowym.

Wsparcie w procesie uczenia się dostosowane jest do potrzeb różnych grup studentów. Studenci oczekujący dziecka lub wychowujący dziecko do lat trzech mogą wnioskować o indywidualną organizację studiów. Taka możliwość przysługuje jednak tylko studentom studiów stacjonarnych. Studenci mogą również wnioskować o zapomogę w przypadku oczekiwania na dziecko. Istnieje również możliwość przyznania studentowi indywidualnej organizacji studiów ze względu na aktywność zawodową w czasie studiów.

Uczelnia przyznaje również stypendium dla studentów z niepełnosprawnościami. Warto również zaznaczyć, że studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze zmian sposobu uczestnictwa w zajęciach oraz składania egzaminów. Należy tu wspomnieć o możliwości odsłuchiwania nagranych zajęć lub też zmiany formy egzaminu i zaliczenia. Takiego typu udogodnienia wyrównują szansę studentów z niepełnosprawnościami. Uczelnia zapewnia również studentom z niepełnosprawnościami miejsce w Domu Studenta. Dodatkowym wsparciem dla studentów jest pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, który pełni dyżury telefoniczne i mailowe, służąc swoim wsparciem przy kwestiach formalnych dotyczących wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Na uczelni funkcjonuje uporządkowany system składania skarg, zażaleń oraz wyrażania opinii wprowadzony przez Rektora odpowiednim zarządzeniem. Studenci mogą wysyłać skargi, zażalenia i opinie w szczególności dotyczące pracowników uczelni. Są one analizowane i ewaluowane, a wszystkie skargi są zapisywane w Centralnym Rejestrze Dyrektor Biura Rektora, dając gwarancję dotarcia do władz uczelni.

Uczelnia zapewnia pracownikom szkolenia z zakresu bezpieczeństwa studentów poprzez obowiązkowe szkolenia dot. spraw obronnych obejmujących stopnie alarmowe. Wprowadzony zostały wprowadzone również procedury antymobbingowe, jednak dotyczące tylko relacji pracowniczych na uczelni. **Rekomenduje** się stworzenie odpowiednich procedur antymobbingowych dotyczących relacji ze studentami. Uczelnia posiada usystematyzowane działania informacyjne oraz edukacyjne w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Studenci pierwszego roku są informowani o możliwości zgłaszania aktów dyskryminacji lub przemocy do władz uczelni. Uczelnia zapewnia studentom wsparcie psychologiczne.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie przygotowania do kształcenia w formie hybrydowej lub zdalnej poprzez szkolenia dostępne w zakładce E-Uczelnia. Dostępne są tam szkolenia z Big Blue Button, Microsoft Teams. Zajęcia zdalne lub częściowo zdalne są odpowiednio zorganizowane, a studenci mogą uzyskać stosowną pomoc w przypadku problemów.

Motywacja studentów do osiągania lepszych wyników jest osiągana poprzez stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Oprócz wysokich wyników w nauce premiowana jest działalność naukowa, społeczna, sportowa oraz artystyczna. Dodatkowo uczelnia w 2014 roku ogłosiła konkurs na najlepszą pracę dyplomową.

Kadra wspierająca proces uczenia się jest odpowiednio przygotowana do potrzeb studentów i oferuje swoje wsparcie w odpowiednich godzinach. Studenci mogą uzyskać pomoc ze strony Centrum Obsługi Studenta jak i wszystkich jednostek oraz pełnomocników wspierających proces uczenia się. Na stronie internetowej dostępne są odpowiednie dane kontaktowe oraz godziny przyjmowania studentów w przypadku stacjonarnych godzin pracy lub dyżurów.

Na PWSTE w Jarosławiu funkcjonuje Uczelniany Samorząd Studencki. Przy współpracy z władzami uczelni organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, charytatywne, artystyczne i integracyjne, oferujące samorządowi możliwość aktywnego wpływania na lokalne środowisko studenckie uczelni. Uczelnia aktywnie wspiera samorząd studencki poprzez wsparcie finansowe oraz organizacyjne. Liczne projekty samorządu studenckiego są realizowane przy współpracy z instytucjami uczelnianymi. Część budżetu samorządowego jest również przeznaczana na wsparcie ruchu naukowego.

Udział studentów w ocenie udzielanego im wsparcia zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Ankieta ta obejmuje m.in. pytania dotyczące pracy

Centrum Obsługi Studentów, sekretariatów instytutów, Działu Praktyk Studenckich z Akademickim Biurem Karier. Studenci mają możliwość oceny powyższych aspektów w przyjętej w ankiecie skali ocen oraz w odpowiednich pytaniach otwartych. Uczelnia przy współpracy z przedstawicielami studenckimi analizuje wyniki ankiet. Przedstawiciele studentów w organach samorządowych mają możliwość aktywnie uczestniczyć w monitorowaniu systemu wsparcia studentów poprzez udział w ankietyzacji. Ewaluacja obejmuje również pracowników wspierających proces uczenia się, którzy poddawani są ewaluacji raz na rok.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku filologia w PWSTE w Jarosławiu w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich. Uczelnia posiada procedurę antymobbingową, jednak nie obejmuje ona spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Na pozytywną ocenę spełniania kryterium nie mają wpływu nieprzenoszące się w sposób istotny na jakość kształcenia uchybienia wskazane w analizie stanu faktycznego, odośnie do których zostały sformułowane rekomendacje.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnych informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania są jasne i umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie odpowiednich informacji. Możliwe jest korzystanie ze stron internetowych z urządzeń mobilnych z wykorzystaniem różnych systemów operacyjnych. Strony internetowe PWSTE w Jarosławiu są dostosowane do potrzeb osób niedowidzących.

Informacje dla kandydatów zamieszczone są na stronie głównej Uczelni w zakładce „rekrutacja”. Zawierają one zasady rekrutacji sylwetkę absolwenta, informacje o nadawanych kwalifikacjach. Zawierają one także informacje o możliwości przyjęcia na studia w ramach procedury uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem studiów, wraz z opisem wymagań i zasad postępowania.

Informacje dla studentów osiągalne są z poziomu strony głównej Uczelni oraz Instytutu Humanistycznego. Na stronie głównej znajduje się zakładka „studia”, pod którą znajdują się m.in. organizacja roku akademickiego, informacje o sprawach bytowych, systemie stypendialnym, programie Erasmus+ i biurze karier oraz regulacje i raporty dotyczące jakości kształcenia. Te same informacje dostępne są ze strony Instytutu, na której zostały zamieszczone ponadto programy studiów z efektami uczenia się i sylabusami zajęć, informacje o praktykach oraz procedury dyplomowania. Informacje dotyczące praktyk są jednak nieaktualne i niepełne, nie zawierają bowiem szczegółowych zasad organizacji praktyk zawodowych dla praktyk niepedagogicznych. **Rekomenduje się** uzupełnienie informacji w tym zakresie.

Strona internetowa Instytutu Humanistycznego zawiera tylko wykaz nauczycieli akademickich wraz z adresami e-mailowymi. Nie są dostępne informacje dotyczące kwalifikacji nauczycieli akademickich, ich dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego. **Rekomenduje się** uzupełnienie informacji o krótkie charakterystyki kadry prowadzącej zajęcia na kierunku. Strona Instytutu nie zawiera danych dotyczących Rady Pracodawców, jej składu i prac. **Rekomenduje się** uzupełnienie jej o te informacje.

Strony internetowe uczelni poza informacją z danymi kontaktowymi do pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych nie zawierają innych informacji dla studentów z niepełnosprawnościami. Rekomenduje się w związku z tym zamieszczenie na stronach internetowych uczelni informacji o stopniu dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz oferowanych im przez uczelnię formach wsparcia.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odnalezienia) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych PWSTE w Jarosławiu ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	Tak
7.	Aktualne programy studiów	Tak
8.	Sylabusy	Tak
9.	Kompletność sylabusów	Tak
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Tak
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
12.	Erasmus	Tak
13.	Most	Nie
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Częściowo
15.	Harmonogram zajęć	Tak
16.	Regulamin studiów	Tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
18.	Informacje dla studentów z niepełnosprawnościami	Częściowo
19.	Biuro Karier	Tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	Nie
21.	Informacje dotyczące Rady Pracodawców	Nie
22.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Tak

Udział nauczycieli akademickich prowadzących kształcenia na kierunku w ocenie dostępu do informacji zapewniony jest poprzez ich udział we wskazanych w kryterium 10 zespołach działających w ramach USZJK. Udział studentów zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Ankieta ta obejmuje m.in. pytanie dotyczące dostępności informacji na stronie internetowej Uczelni i daje możliwość wpisania dodatkowych uwag. Ogólna pozytywna ocena dostępu do informacji świadczy o skuteczności przyjętego systemu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców – choć nie zawsze aktualnej i kompleksowej – informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach i warunkach przyjęcia na studia. Uchybienia, w zakresie których zostały sformułowane rekomendacje, dotyczą aktualności i kompleksowości informacji o praktykach zawodowych, czy kompleksowości informacji o nauczycielach akademickich i możliwościach wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W uczelni zostały formalnie przyjęte regulacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia. Za organizację i nadzór nad procesem dydaktycznym odpowiada dyrektor instytutu przy wsparciu kierowników zakładów. Przy instytucie funkcjonują powoływane od 2019 roku: Instytutowy Zespół do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, Rada Programowa Kierunku Studiów, Komisja ds. Oceny Prac Dyplomowych. W sposób przejrzysty zostały określone kompetencje i zakres odpowiedzialności osób funkcyjnych i zespołów.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. W przypadku zmian programowych rolę inicjującą odgrywa Rada Programowa kierunku i formalnie są one przyjmowane przez senat.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane uchwałą senatu.

Oceny programów studiów dokonuje zgodnie z przyjętym w 2019 roku systemem Rada Programowa do której zadań należy ocena:

- zgodności efektów uczenia się przypisanych zajęciom z efektami uczenia się dla kierunku oraz potrzebami rynku pracy,
- zgodności treści programowych z efektami uczenia się;
- poprawności oszacowania zajęć punktami ECTS;
- doboru form zajęć,
- przebiegu praktyk zawodowych.

Przed 2019 roku zadania te były wykonywane przez zespół o innej nazwie. Przyjęta procedura nie przewiduje oceny doboru metod kształcenia, metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się, analizy wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. **Rekomenduje się** uzupełnienie zakresu oceny programów studiów o wskazane powyżej elementy, co uzasadnia krytyczna ocena doboru metod kształcenia i metod weryfikacji osiągania przez studentów efektów uczenia się zawarta w analizie stanu faktycznego dotyczącej spełniania kryteriów 2 i 3.

PWSTE w Jarosławiu prowadzi badania losów absolwentów. Ich wyniki przekazywane są do właściwych instytutów, w których powinny być sporządzane sprawozdania zawierające wnioski w odniesieniu do doskonalenia programów studiów. Przygotowywane sprawozdania zawierają wyniki ankiet o niskiej zwrotności i nie zawierają żadnych wniosków. **Rekomenduje się** uwzględnienie w analizach losów absolwentów wyników ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) opartych na danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i systemu POL-on.

Ocena programu studiów jest oparta o:

- wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się;

- okresową ocenę prac dyplomowych obejmującą ocenę zgodności tematu pracy dyplomowej z efektami uczenia się, treści pracy z tematem, poprawności stosowanych metod i doboru piśmiennictwa, a także zasadności oceny i poprawności sporządzenie recenzji;
- przebieg egzaminów dyplomowych;
- informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się;
- informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców.

Udział nauczycieli akademickich prowadzących kształcenia na kierunku w ocenie programu studiów zapewniony jest poprzez ich udział w wymienionych wyżej zespołach. Udział studentów zapewniony jest poprzez studencką ankietę oceny programu studiów i jakości kształcenia. Ankieta ta obejmuje m.in. pytania dotyczące oceny treści programowych, oszacowania punktami ECTS, zajęć służących praktycznemu przygotowaniu zawodowemu, systemu oceniania. Udział absolwentów możliwy jest dzięki ankiecie badającej losy absolwentów, ale też ich poziom zadowolenia ze studiów. Przedstawiciele pracodawców mają zapewniony udział w ocenie programów studiów poprzez działającą przy Instytucie Radę Pracodawców, w której posiedzeniach uczestniczy przewodniczący Rady Programowej. Przyjęty system współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym nie gwarantuje jednak – o czym była mowa w ocenie spełniania kryterium 6 – rzeczywistego wpływu jego przedstawicieli na program studiów.

Wnioski z oceny programów studiów są wykorzystywane do wprowadzania zmian programowych, nie przyczyniają się jednak do doskonalenia tego programu. Zmiany programowe mają charakter punktowy bez oceny konsekwencji dla całego programu studiów. Nieprawidłowości zdiagnozowane w zakresie oceny spełnienia kryteriów 1-3, dotyczące m.in.

- koncepcji kształcenia;
- efektów uczenia się;
- treści programowych,
- przyjętych metod kształcenia i metod weryfikacji efektów uczenia się
- problematyki prac dyplomowych

wskazują, że na kierunku filologia przyjęty w uczelni system zapewniania jakości kształcenia nie został w pełni wdrożony, a wprowadzone w wyniku przyjętych rekomendacji zmiany programowe nie zawsze przyczyniły się do doskonalenia programu studiów i jego realizacji.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, jednak ich wyniki nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku, ponieważ zakres zdiagnozowanych nieprawidłowości w kryteriach 1-3 w znaczącym stopniu pokrywa się z diagnozą zawartą w raporcie powizytacyjnym z 2014, w którym kryteria odnoszące się do koncepcji kształcenia, efektów uczenia się i programu studiów w pierwotnej propozycji zespołu oceniającego otrzymały ocenę znacząco, także w ten sposób zostało ocenione kryterium dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W PWSTE w Jarosławiu zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz zasady oceny programów studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów. Nie został jednak zapewniony w sposób skuteczny udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w ocenie programów studiów i ich realizacji. Na kierunku filologia nie zostały w pełni wprowadzone przyjęte w Uczelni zasady wynikające z uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, a rekomendowane w wyniku oceny programów studiów zmiany nie zawsze służyły doskonaleniu tych programów jak i procesu kształcenia o czym świadczą zdiagnozowane w ocenie spełniania kryteriów 1-3 nieprawidłowości i wynikające z nich zalecenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ale ich wyniki nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyło niepełne wdrożenie na kierunku uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.
2. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających w przyszłości nieefektywnemu działaniu na kierunku USZJK.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Nie zdefiniowano zaleceń w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

W raporcie z poprzedniej oceny programowej w kryteriach dotyczących programu studiów i jego realizacji oraz funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia zostało zdiagnozowanych szereg nieprawidłowości, skutkujących sformułowaniem oceny kryterium spełnione znacząco. Po odpowiedzi Uczelni oceny te zostały podniesione i kierunek uzyskał ocenę pozytywną Prezydium PKA. Jak wskazują wyniki bieżącej oceny programowej wskazane w odpowiedzi uczelni w 2014 roku działania naprawcze miały w znaczącej części charakter incydentalnym lub deklaracyjny i nie przyniosły w rezultacie trwałych zmian w zakresie zdiagnozowanych wówczas nieprawidłowości.

1. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej;
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 r., poz. 1450);
10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z dnia 2020 poz. 726).

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a

studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl